

Demogrāfiskais sprādziens Viļakā

Foto - Valters Kapepe

Četras dienas Viļakā. Uz kempu salidojumu, kuru organizēja biedrība "MTŪ Klubi Eesti Karavan" sadarbībā ar Viļakas pilsētas iestādēm, ieradās 280 karavānas.

Edgars Gabranovs

Pagājušās vasaras nogalē, kā jokoja biedrības "MTŪ Klubi Eesti Karavan" (Tallina, Igaunija) vadītāji, iedzīvotāju skaits Viļakas pilsētā dubultojās. Kā nu ne, ja četras dienas tur pavadīja 280 ekipāžas no Igaunijas, Polijas, Latvijas, Lietuvas un Somijas, turklāt neizpalika dažādas aktivitātes.

Latvijas Karavānu kluba ("Latvian caravan club") pārstāvji Aigars un Jūlija Ķirši no Limbažiem, taujāti, kas notiek Viļakā, paskaidroja, ka Latvijas karavānu klubs sezonu atklāja pirms nedēļas Daugavpils pusē: "Igaunijas karavānu klubs, kas ir vislielākais Baltijā, sezonu nolēma atklāt Viļakā." Jūlija Ķirse, kura ir kluba valdes priekšsēdētāja, piebilda, ka nesen nosvinēta biedrības pirmā jubileja: "Kas mūs mudina būt aktīviem? Dabīgi, sākām ar sešām mašīnām. Šobrīd jau ir 39 karavānas. Labāk doties ceļojumos, nekā sēdēt pie televizora. Nereti mēs piemirstam, ka bez darba rutīnas nepieciešams izbaudīt arī atpūtu. Tāpat tā ir iespēja bērniem attīstīties, iepazīt pasauli, tādējādi atbrīvojoties no jebkādam iespējamajam

saziņas barjerām. Esot salidojumos dažādās valstīs, bērni apgūst valodas, iepazīst citu tautu kultūru, tostarp ēdienus. Nevajag baidīties no jauniem izaicinājumiem, jo pasaule neaprobežojas, piemēram, ar 50 kilometru apkārtni ap mūsu dzīvesvietu. Vajag virzīties uz priekšu." Lūgti atklāt, kas iedvesmo uz tāliem braucieniem, Aigars atklāja, ka pie visa vainīgas sievietes: "Mēs braucienos dodamies arī ziemā, jo daudzi kempieri apriņķoti ar sildāmierīcēm. Cik kempieris maksā? Ir tādi, kas maksā pusmiljonu eiro. Labu kempieri var nopirkt par 50 000 – 80 000 eiro, tomēr nevajag baidīties, jo mēs, piemēram, sākām ar vecu, vecu kempieri, kas maksāja EUR 3500. Kempiera cenai nav nozīmes, jo būtiskāk ir tas, kas ir jūsu galvās. Nav svarīgi, kādos sporta apavos tu stāvi pasaules malā. Galvenais, ka stāvi!"

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs atklāja, ka laikā, kad vēl pastāvēja Viļakas novads, satikās ar biedrības "MTŪ Klubi Eesti Karavan" pārstāvi Sergeju Vahmitski: "Sekoja ilgu gadu darbs, kas vainagojās ar Oļega, Santas, Ineses un daudzu citu cilvēku darba rezultātu. Kāpēc Viļakā? Pilsētas pārvaldes vadītājs Oļegs Kesks ir igauņis. Tas pa jokam un pa istam."

* Turpinājums 4.lpp.

Nākamajā
Padugumā

● Kādus muzejus ir vērts
apmeklēt?
Kultūras nakts galvaspilsētā

● Dēļu laipu celiņš
Reiz bija tāda skola

Aicina doties pārgājienā

Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centrs sadarbībā ar Latgales tūrisma asociāciju 28.maijā aicina doties pārgājienā Balvu novadā "Ezertakas" posmā "Balkanu kalni-Baltinava", maršruta garums apmēram 25 km, un to vadīs vides un tūrisma eksperts, gids Juris Smajinskis. Dalībnieki līdz plkst. 8.30 tiks sagaidīti stāvlaukumā pie Baltinavas parka, kur varēs atstāt savus auto. Dalība pārgājienā ir bez maksas, plānotais ilgums – 6-7 stundas.

Dīzeļdegviela avansā

Zemkopības ministrija informē, ka lauksaimnieki līdz 20.jūnijam var pieteikties saņemt avansā marķēto dīzeļdegvielu lauku darbu veikšanai par 2023./2024. saimniecisko gadu 50 procentu apmērā no 2022./2023. saimnieciskajā gadā piešķirtā marķētās dīzeļdegvielas kopējā daudzuma. Lai saņemtu marķētās dīzeļdegvielas ātrāku

Īsziņas

avansu, lauksaimniekiem tai jāpiesakās LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmā.

Vērienīgs vides pasākums

26.maijā Latvijas valsts mežu dabas parkā Tērvetē visas dienas garumā norisināsies Latvijas lielākais vides un zaļā dzīvesveida pasākums "Zaļās jostas vides svētki", kas veltīts ikvienam zaļi domājošam iedzīvotājam un it īpaši tiem Latvijas izglītības iestāžu audzēkņiem, kas aktīvi iesaistījās makulatūras un izlietoto bateriju vākšanas kampaņā "Tīrai Latvijai". Pasākuma dalībniekus sagaida vairāk nekā 100 vides organizācijas, kas stāstīs, rādīs, mācīs, iesaistīs radošajās darbnīcās un daudzpusīgi iepazīstinās apmeklētājus ar dažādiem veidiem, kā rūpēties par vidi.

Vārds žurnālistam

Maruta Sprudzāne

Pavasaris iet savu gaitu. Dzirdēta ne viena vien prognoze, ka vasara šogad būšot sausa un dikti silta. Par to liecinot arī dabas zīmes – bērzi saplaukuši pirmie. Laiks mums iet kā pa vilņiem. Maija sākumā bija pamatīgas salnas, kad temperatūra noslidēja līdz -5, -6 un pat vēl zemākiem grādiem. Augi apsala, viens otrs, izskatās, šovasar ziedētājs vairs nebūs. Sinoptiķi saka, ka tik ilgstošs un postošs sals Latvijā neesot pieredzēts gadus divdesmit. Arī zemkopības ministrs atzinis, ka augļkopība piedzīvojuši ārkārtas situāciju, kad raža ir iznīcināta, tādēļ aicinās augļkopjus pieteikt savus dārzus apsekošanai un pēc iegūtajiem rezultātiem meklēs risinājumu postījumu mazināšanai.

Bet dzīve jau neapstājas. Cilvēki kopj savas mājas, sakārto pagalmus, pērk un stāda puķes. Augu klāsts patukšojies arī dārzkopēs Birutas siltumnīcās. Raibo, sīko petūniju podi vai ķertin izķerti, taču košuma izvēle vēl pietiekami liela, un maija saulainās dienas daudzus ved tieši uz Gobusalu. Arī Biruta nedaudz skumst par apsalušajiem rododendriem savā dārzā, taču šo skaistumu viņa redzēs tik un tā, jo drīzumā ielānāta ciemošanās Skotijā.

Ābeles jau pamazām nozied. Šķiet, skumjas tās šopavas ar izskatās Susāju pagasta "Ievulejās". Šaisaulē vairs nav ilggadējā dārzkopja Valerija Romanova, bet viņa stādītajos dārzos paliks ieguldītais darbs ar lielas mīlestības klātbūtni.

Kāda šogad īsti būs vasara, par to parunāsim rudens pusē.

Latvijā

Pirmajos mēnešos nodokļu ieņēmumi pārsniedz plānu. Finanšu ministrijas pārstāvji pavēstīja, ka šogad pirmajos četros mēnešos iekasēti 4,326 miljardi eiro, kas ir par 185,7 miljoniem eiro jeb 4,5% vairāk nekā plānots. Savukārt valsts fondēto pensiju shēmā nodokļu ieņēmumi šogad pirmajos četros mēnešos bija 246,7 miljonu eiro apmērā, kas ir par 2,2 miljoniem eiro jeb 0,9% mazāk nekā plānots.

Ja ievēlēs Pinto, viņa strādās arī reģionos. Ja Saeima Valsts prezidenta amatā ievēlēs partijas "Progresīvie" virzīto kandidāti Elinu Pinto, viņa ar savu komandu strādās arī uz vietas reģionos. Pinto intervijā uzsverusi, ka Latvijas sabiedrība ļoti neuzticās valdībai un politiķiem, un tas izskanējis arī nesen, dodoties pie cilvēkiem reģionos Vidzemē un Latgalē. "Esmu devusi solījumu, ka, stājoties Valsts prezidenta amatā, ja Saeima šādu mandātu dos, es lielu daļu sava darba ar savu komandu pavadišu reģionos," pavēstīja Pinto.

Vēlas jaunu brīdinājuma ceļa zīmi. Sabiedrības iniciatīvu portālā "Manabalss.lv" sāka parakstu vākšana par jaunas brīdinājuma ceļa zīmes "Melnais punkts" ieviešanu. Eiropas Savienības valstu reitīngā par ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaitu uz miljonu iedzīvotāju Latvija 2019.gadā ierindojās piektajā vietā, uzreiz aiz Rumānijas, Bulgārijas, Polijas un Horvātijas. Latvijā šis rādītājs bijis 69 cilvēki uz miljonu iedzīvotāju. Brīdinājuma ceļa zīme "Melnais punkts" norādītu uz bīstamību attiecīgajai ceļa posmā un aicinātu transportlīdzekļa vadītāju pievērst īpašu uzmanību. Šāda ceļa zīme jau daudzus gadus ir Lietuvā, bet Latvijā jau ir "Melno punktu" karte.

Jēkabpilī sniedz jaunu medicīnisko pakalpojumu. Jau pusgadu Jēkabpilī reģionālā slimnīca pilsētas iedzīvotājiem sniedz jaunu pakalpojumu – valsts apmaksātu veselības aprūpi mājās. To var saņemt pacienti ar hroniskām saslimšanām, pārvietošanās traucējumiem un pēc operācijām. Veselības aprūpe mājās esot pieprasīta, un arī aizvien vairāk medicīnas darbinieku izrāda interesi iesaistīties tās sniegšanā. Šobrīd slimnīcā apsver iespēju pakalpojumu nodrošināt ne tikai pilsētas, bet arī Jēkabpils novada iedzīvotājiem.

Rīgā notiks saldējuma festivāls. Vasaras ieskanēšana, izklaides parks visai ģimenei un kolosāli daudz garšīgu un jaunu saldējumu par kūstošām cenām – tas viss paredzēts pirmajā Rīgas saldējuma festivālā 10.jūnijā līdz pat vēlam vakaram Vērmanes dārzā. Būs pieejami visi Latvijā populārākie saldējumi, ko veikalos plauktos atpazīst pēc to nosaukumiem.

(No www.tvnet.lv, www.lsm.lv)

Muzeju nakts nodarbes

Mazas glezniņas ar augu nospiedumiem

Maruta Sprudzāne

Muzeju nakts pasākumu programmā bija interesantas nodarbes, aicinot iesaistīties apmeklētājus un pašiem izmēģināt kādu jaunu prasmi. Balvos, Lāča dārzā, pie amatu darbnīcas aktīvi darbojās mākslinieki, apmācot veidot reljefus ar augu nospiedumiem ģipsis.

Vakara stundas meistarklasi vadīja tēlnieks Aigars un gleznotāja Agita Zemīši. Pie liela galda bija sasēdušies pirmsskolas vecuma bērni ar mammām, un visi cītīgi darbojās, sekojot Agitas norādījumiem. Visiem bija mālains rokas, jo pamazām tapa neliela izmēra glezniņas. Tās veidojot, vajadzīgs ne tikai māls, bet arī augi un ģipsis. Kad ģipsis sacietējis, glezniņas vēl jāizžāvē, un pēc tam nelielā pašdarinātā dāvaniņa ir gatava.

"Protams, tas ir tikai neliels ieskats, parādot, ko cilvēks amatieris pats ar savām rokām var uzmeistarot," teica Agita. Taču vienlaikus tā tomēr ir iespēja izpausties arī fantāzijai, jo, apgūstot šo tehniku, botānisko reljefu var izveidot no jebkuras augu kompozīcijas. Šī tehnika ļauj atveidot ziediņus, lapiņas, smilodziņus un skujiņas unikālo struktūru visā tās krāšņumā. Šobrīd augu motīvi ir aktuāli un, atainoti bareljefā, ļauj papildināt interjeru.

Foto - M.Sprudzāne

Mākslinieku klātbūtne. Aigars un Agita Zemīši pacietīgi skaidroja un līdzdarbojās, ierādot, kas darāms, lai izveidotos reljefu gleznojumi ar nospiedumiem. Agita atzina, ka Balvos ir atsaucīgi un ieinteresēti cilvēki, kurus interesē šāda meistardarbnīcas tematika.

Foto - M.Sprudzāne

Pašu rokām. Vakara stundā bērni un vecāki cītīgi darbojās, lai pēc laika priecātos par pašu rokām uzmeistarotajām nelielajām glezniņām ar augu nospiedumiem.

Aktuāli

Celtnieki neziņā: ko darīt tālāk?!

Ingrīda Zinkovska

Tas, ka novadā tiek renovētas vecās pašvaldības ēkas, kas pārtop par modernām, skatam tikamām būvēm, turklāt ir energoefektīvas, priecē gan darbiniekus, kas tajās strādā, gan iedzīvotājus: redzam, kaut kas notiek arī mūspusē!

Nesen rakstījām par divām ēkām – Rugāju novada pārvaldes ēku un Baltinavas muzeja ēku, kas pēc renovācijas solās būt teju vai modernākās visā novadā. Taču, veicot ēku pārbūvi, radušās tehniska rakstura problēmas – atklājušies neplānoti un neparedzēti bojājumi, kuru novēršanai nepieciešams papildus darbs un līdzekļi. Abas ēkas – gan Rugājos, gan Baltinavā – renovē firma "LVS Building".

Pēc Balvu novada domes Tautsaimniecības un vides komitejas izbraukuma sēdes, kas notika Bērziņos, deputāti apmeklēja arī Rugājus, kur renovējamās pagasta pārvaldes ēkas pagalmā

Celtnieku pārstāvji. Rugājos deputātus sagaidīja SIA "LVS Building" pārstāvji.

sagaidīja firmas "LVS Building" celtnieku pārstāvji. Viņi deputātiem izrādīja telpas, kur plaisā vidussienas, jo atklājies, ka, izņemot grīdu, tām nav lieto pamatu, līdz ar to tās ir izkustējušās un nosēdušās; konstatēts, ka siltumtrase, kas iet pa apakšu, ir kādreiz remontēta un uzkrājis mitrums... Līdzīga situācija arī ar muzeja ēku, kur atklājušies iepriekš nekonstatēti bojājumi, ko ēkai nodarījis laika zobs, piemēram, uzlauzot grīdu, atklājušies satrunējuši *vainagi*. "Ir parādījušās nepatīkamas lietas, kas pasūtītājam (proti, pašvaldībai, – red. piezīme) būs liels sadārdzinājums, lai to novērstu. Taču, ja darbs uzsākts, tas jāpabeidz, trūkumi jānovērš. Šādās vecās ēkās, pirms uzsākt darbus un realizēt projektus, jāveic ļoti nopietna izpēte visās lietās un vietās tiem, kas gatavo būvprojektus. Tas pats sakāms arī par Baltinavu. Jāsaprot, cik vecā būvē var atļauties demontēt, lai tā nenotiktu. Jā, bieži vien vieglāk ir uzbūvēt jaunu ēku nekā remontēt veco, kā mēdz teikt," secināja Tautsaimniecības un vides komitejas priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks.

Pagaidām novada pašvaldībā jautājums par radušos remontdarbu turpmāko virzību un finansējuma piešķiršanu vēl *karājas gaisā*.

Muzeja ēka. Baltinavas muzeja ēka tagad liecina, ka remontdarbu jāveic vēl daudz.

Kā vērtējat iniciatīvu pārtraukt uzturēt bijušos Valsts prezidentus par nodokļu maksātāju naudu?

Viedokļi

Bijušie prezidenti nav nabagi

VADIMS KISLOVS, liepājnieks, iniciatīvas autors portālā "ManaBalss"

Laikā, kad gandrīz visās jomās Latvijā trūkst finanšu līdzekļu un notiek streiki, aicinu uz racionālāku un līdzsvarotāku attieksmi pret bijušo Valsts prezidentu sociālajam un citām garantijām. Eksprezidentu pensija pēc amata ieņemšanas ir saglabājama – arī tāpēc, lai stiprinātu prezidenta darbības neatkarību amata pildīšanas laikā. Proti, lai izslēgtu politiskas atbaidības iespēju un prezidents vajadzības gadījumā nebaidītos, kā mēdz teikt, iet pret parlamentu. Neatkarību stiprina arī samērīgas un skaidras sociālās garantijas arī pēc prezidenta amata ieņemšanas. Tomēr dzīvoklis, mašīna, sekretārs un citas privilēģijas uz visu

atlikušo mūžu nav samērīgas. Bijušie prezidenti nav nabagi. Viņi ir labi situēti cilvēki, kuri papildus savām milzu pensijām ieņem valdes locekļu amatus lielās organizācijās, kur ikmēneša ienākumi mērāmi tūkstošos eiro. Eksprezidentiem reprezentācijas vajadzībām var, piemēram, dot tiesības izmantot Rīgas pili, bet ne dzīvokli. Turklāt ir diezgan daudz valstu, kurās šādi izdevumi sabiedrībai netiek uzlikti un tas netraucē šo valstu prezidentiem būt labām amatpersonām. Līdz ar to tiktu gan ietaupīti zināmi līdzekļi, gan arī vairāk saliedēta sabiedrība, kas zinās, ka mums nav supernodrošināto ar garantētu luksusa dzīvesveidu tikai tāpēc, ka viņi uz dažiem gadiem ieņēmuši svarīgu amatu.

Ņemot vērā, ka Egils Levits atkārtoti uz Valsts prezidenta amatu nekandidēs, tas nozīmē, ka drīzumā mūsu valsts iedzīvotājiem par savu naudu būs jāuztur jau sešu bijušo prezidentu privilēģētais stāvoklis – Gunta Ulmaņa, Vairas Viķes-Freibergas, Valda Zatlera, Andra Bērziņa, Raimonda Vējiņa un jau minētā E. Levita. Tas ik gadu izmaksā ne mazums finanšu līdzekļu, kurus varētu ieguldīt krietni prioritārākās sfērās – vispirms jau medicīnā un pensionāru atbalstā. Lielākās daļas pārējo Latvijas iedzīvotāju labklājība nav nodrošināta tāda līmenī, lai mēs varētu atļauties sniegt tik ļoti lielas privilēģijas bijušajām augstām amatpersonām. Paskatieties kaut vai uz pensionāriem! Cilvēki visu mūžu smagi strādājuši, bet ikmēneša pensijā saņem labi ja 350 eiro! Personīgi es esmu pirmās grupas invalīds, un arī mana invaliditātes pensija ir salīdzinoši ļoti maza,

tikmēr ir tik daudz cilvēku, kuri ieņem tādu kā izredzēto statusu. Tā ir ļoti liela netaisnība, un, atklāti runājot, par to esmu ļoti nikns. Nu kāds tu esi prezidents, ja pēc amata ieņemšanas joprojām vajadzīga apsardze? Tikmēr, piemēram, Nīderlandē premjerministrs uz darbu brauc ar divriteni un viņam neviens neuzbrūk! Mēs nedzīvojam tik ļoti bagāti, lai to visu varētu atļauties. Un vēl. Piemēram, ja iepriekš Latvija attīstītāko Eiropas Savienību valstu sarakstā apsteidza tikai Rumāniju un Bulgāriju, tad tagad jau esam vai droši vien drīz būsīm zem šīm valstīm. Izzagt savu valsti tā, kā tā šobrīd ir izzagta, vajag mācēt. Ir teiciens, ka var nozagt velosipēdu un nokļūt cietumā, bet var zagt vagoniem un vienmēr atrasties *uz viļņa*. Šie vārdi precīzi raksturo korupciju Latvijā. Lai kaut kas sāktu mainīties uz labo pusi, jānomaina visa pašreizējā politiskā un ekonomiskā elite un vecā padomju paaudze. Ja tas netiks izdarīts, bardaks būs vēl daudzus gadus.

E. Levita četru gadu prezidentūru vērtēju ļoti kritiski. Pirmkārt, viņam ir diezgan *mīlgaina* pagātne padomju laikos. Priečajos, ka to visu publiski sāk *kustināt* publicists Lato Lapsa, izdodot jau otro grāmatu "Viltvārdis" par E. Levita biogrāfiju. Otrkārt, viņa komunikācijas spējas ir vienkārši nožēlojamas un daudz kas no viņa teiktā jau folklorizējies, protams, negatīvā nozīmē. Viņš vispār nedrīkst nekur publiski uzstāties, izņemot pie sevis mājās virtuvē, kad sieva cep pīrādziņus. Runājot par gaidāmajām Valsts prezidenta vēlēšanām 31. maijā, nominēti trīs kandidāti – Uldis

Pilēns, Edgars Rinkēvičs un Elīna Pinto. Ņemot vērā, ka šobrīd Latvijas ekonomika brūk, atbalstu U. Pilēna kandidatūru, kurš ir saimnieciski domājošs. Visu, kas viņam ir, U. Pilēns sasniedzis no nulles un savām rokām. Tas zināms visiem. Uzskatu, ka U. Pilēns noteikti uzlabotu Latvijas ekonomiku un arī neaizmirstu par parastajiem iedzīvotājiem. E. Rinkēviča kandidatūru absolūti neatbalstu. Nav šaubu, ka viņš ir profesionālis ar lielu starptautisku pieredzi diplomātijā, bet par viņu nebalsošu vispirms jau tā iemesla dēļ, ka E. Rinkēvičs ir no pašreizējās varas partijas "Jaunā Vienotība". Kas tad būs, ja "Jaunās Vienotības" cilvēks būs arī Valsts prezidenta amatā? Rezultātā Latvijā būs absolūts vienas partijas monopols. Kā zināms, E. Rinkēvičs ir arī homoseksuāls, ko viņš pats arī atzinis. Neatbalstu viendzimuma laulības, bet, E. Rinkēvičam kļūstot par prezidentu, viena no viņa prioritātēm noteikti var kļūt šādu partnerattiecību nostiprināšanā Latvijā. Tas nav pieļaujams, jo jādara viss iespējams, lai Latvijā stiprinātu tikai un vienīgi tradicionālo ģimenes modeli. Savukārt E. Pinto nedz man, nedz arī plašākai sabiedrībai nav zināms cilvēks, lai arī par politiku ļoti interesējies. To, ka viņa kādā raidījumā zināja pastāstīt, cik veikalā maksā piens, nenozīmē, ka viņa būs arī laba Valsts prezidente.

Noslēgumā vēlos teikt, ka patiešām ļoti cienu un milu savu valsti. Lepojos, ka esmu latvietis. Tajā pašā laikā patoloģiski nicinu pastāvošo Latvijas korupcijas pārbaģāto valdību, kas mūs – parastos mirstīgos – atstājusi uz nabadzības sliekšņa.

Uz lietām vienmēr jāskatās ilgtermiņā

JĀNIS AUZIŅŠ, Kubulu pagasta iedzīvotājs

Potenciāli pieņemot izmaiņas sociālo un citu garantiju nodrošināšanā bijušajiem Valsts prezidentiem, tas droši vien attiektos uz turpmākajiem eksprezidentiem, bet ne uz esošajiem. Jā, mēs katra prezidenta darbību varam vērtēt dažādi. Tomēr šīs garantijas (it īpaši pensija 85% apmērā no Valsts prezidenta mēneša atalgojuma pēc tam, kad šis amats tiek atstāts) prezidentam viņa darbības laikā rada lielāku rīcības brīvību dažādu lēmumu pieņemšanā un izvairīšanos no riska būt politiski un ekonomiski ietekmētam vispirms jau no tiem, kuri viņu ievēlēja – no Saeimas deputātiem. Tas arī rada finansiālu drošību par savu nākotni pēc prezidentūras termiņa noslēgšanās. Tas tādēļ, jo daudzi cilvēki, pieņemot lēmumu doties politikā un ieņemt

attiecīgu amatu, apzinās, ka, ļoti iespējams, nekad vairs neatgriezīsies savā iepriekšējā darbīvētā (iespējams, arī ļoti labi atalgotā). Līdz ar to arguments, ka Valsts prezidenti tāpat ir finansiāli labi nodrošināti, tādēļ sociālo garantiju piešķiršana pēc prezidenta amata atstāšanas ir lieka naudas izšķērdēšana, nav viennozīmīgi vērtējams. Latvijā ir ļoti daudz intelligentu, zinošu un godīgu cilvēku, kuri varētu startēt politikā un būt arī par Valsts prezidentu, bet viņi to nedara, jo politisko intrigu dēļ riskē gan ar savu reputāciju, gan zināmā mērā arī ar visa iepriekš dzīvē iespēta zaudēšanu. Varbūt kādam arī šķiet, ka būt par Valsts prezidentu ir viegli, bet patiesībā tas ir grūts darbs ar saspringu grafiku. Un, kas pats galvenais, ja vēlamies augstiem valsts amatiem piesaistīt patiešām izcilus speciālistus, jābūt arī attiecīgam atalgojumam. Vēlos gan uzsvert, ka nekādā gadījumā neesmu dedzīgs dažādu valsts amatpersonām paredzētu kompensāciju atbalstītājs, bet pirms secinājumu izdarīšanas uz lietām vienmēr jāpaskatās ilgtermiņā un jāiedziļinās, kāpēc izstrādāta konkrēta kārtība, sistēma, mehānisms. Jā, tas viss maksā naudu, bet īsts valstsvīrs, pieņemot godīgus lēmumus, ietaupīs krietni vairāk valsts līdzekļus, nekā atceļot dažādas kompensācijas.

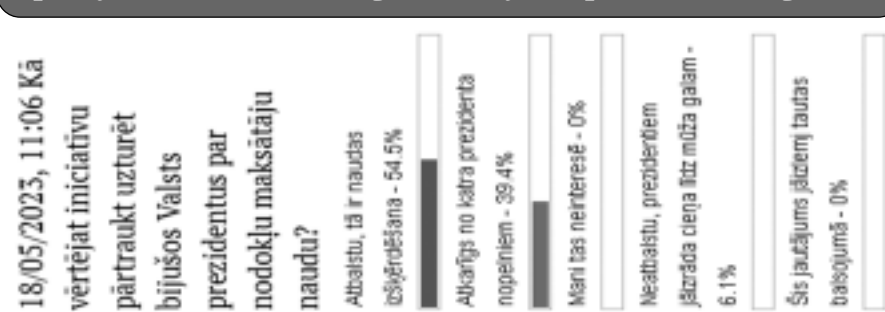
Kas attiecas uz tādām bijušo Valsts prezidentu garantijām kā, piemēram, apsardzes nodrošināšana, domāju, ka jebkurš eksprezidents no tā var atteikties. Ja bijušais prezidents nevēlas apdraudēt un par šādiem riskiem neziņo arī valsts drošības iestādes, nevienam nekas netiek uzspiests ar varu. Tajā pašā laikā jāreķinās ar to, ka arī bijušie Valsts prezidenti turpina pildīt zināmas valsts reprezentatīvas funkcijas, tiek aicināti piedalīties dažādos pasā-

kumos un joprojām saglabā savu autoritāti arī starptautiski. Zināmā mērā viņu prezidentūra turpinās. Līdz ar to ir tikai normāli, ja eksprezidentiem tiek piedāvāta apsardze. Galu galā, ja valsts kaut vai minimālā apmērā nevarēs parūpēties par tā cilvēka drošību, kurš savulaik ieņēma pašu augstāko amatu valstī, tad jautājums, uz ko vispār spējīga šāda valsts? Tas ir arī prestiža jautājums. Nevienam taču nav arī noslēpums, ka ir cilvēki, kuri gatavi kļūt slaveni par katru cenu. Saprotais, ka šādu cilvēku potenciālais uzbrukums vienmēr būs vērsti uz tiem, kuri ir īpaši publiski atpazīstami, kā, piemēram, bijušie Valsts prezidenti. Turklāt gadījumi, kad tiek izdarīti visšausmīgākie noziegumi slavas dēļ, nav tālu jāmeklē.

31. maijā notiks Valsts prezidenta vēlēšanas, un šobrīd ir trīs kandidāti. Uldis Pilēns noteikti ir personība ar lielu pieredzi uzņēmējdarbībā, bet vilšanos raisa fakts, ka viņš jau pašā sākumā lauzis savu solījumu, jo iepriekš publiski teica, ka uz Valsts prezidenta amatu nekandidēs. Manuprāt, viņam arī nav pilnīgas izpratnes par prezidenta funkcijām. Debatēs viņš runā par lietām, ko vēlas dzirdēt visa sabiedrība,

piemēram, ekonomisko uzplaukumu, bet tās nav lietas, ar ko tiešā veidā nodarbojas Valsts prezidents. Manuprāt, no visiem kandidātiem profesionāli visspēcīgākais ir pašreizējais ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, kuram ir liela starptautiska pieredze un atpazīstamība. Tomēr jautājums, vai E. Rinkēvičs, būdams Valsts prezidents, spēš pārstāvēt vairākuma iedzīvotāju uzskatus jautājumos par ģimenes vērtībām un tradicionālo ģimenes modeli. Es Valsts prezidentu saredzu kā cilvēku, kurš sabiedrību vieno, nevis tajā rada vēl lielāku sašķeltību. Tas ir ļoti liels jautājums, kas pirms Valsts prezidenta vēlēšanām nopietni jāapdomā. Savukārt Elīna Pinto ir vismazāk zināmais amata kandidāts, kurai, šķiet, ir arī ļoti maza pieredze valsts pārvaldes darbā un mazas zināšanas par Latvijas reālpolitiku. Protams, katram amata kandidātam ir gan savi plusi, gan arī minusi. Ļoti ceru, ka kādam no viņiem veltot kritiku, kļūdos, un galarezultātā Latvijas iedzīvotāji iegūs ļoti spēcīgu Valsts prezidentu, ar kuru patiešām varēsīm lepoties. Galvenais – būt godīgiem pret sevi un savi valsti. Tas ir pats svarīgākais.

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Viedokļus uzklusija A. Ločmelis

* Sākums 1.lpp.

S.Maksimovs nešaubās, ka šāda starptautiska pasākuma noorganizēšana Viļakā nozīmē to, ka mēs sevi iezīmējam tūrisma kartēs: “Tas ir viens no tūrisma veidiem. Viļakas pilsētas iedzīvotāji sarunās atzina, ka mums ir ko pamācīties no karavānu braucējiem. Pēc plkst. 23.00 parkā iestājās miers un kārtība. Protams, kas gribēja *tusēties*, to turpināja darīt kultūras namā. Kemperisti ir turīgi ģimenes cilvēki.”

Jāsecina, ka vasara novadā aizsākās ar jaukiem pasākumiem, piemēram, zirgu parādi. “Vai tie turpināsies? Izpalika tautastērpu parāde, kas gan nenozīmē, ka iestāsies klusums. Pasākumi bija un būs!” sola novada vadītājs. Oļegs Kesks, lūgts atklāt, vai kemperistu salidojums notiek par godu viņam, atsmēja, ka noteikti nē: “Jā, bet esmu lepns, ka pilsētā ciemojas tik daudz igauņu. Ceru, ka starptautiskais pasākums veicinās tūrisma attīstību Viļakā. Man tas ir ļoti svarīgi.” Viņam piekrita deputāts Aldis Bukšs. Viņš klātesošajiem pastāstīja piemēru no savas dzīves, kad pirms pāris gadiem viesojās Helsinku cietumā: “Nevis ielikts, bet viesojos. Tāpat, pateicoties manai mīlestībai uz Igauniju, apmeklēju vairākus partizānu bunkurus, kas mani iedvesmoja uzrakstīt grāmatu. Ticu, ka ceļošana ir viens no veidiem ne tikai, lai atpūstos, bet arī lai gūtu jaunas zināšanas. Ceru, ka šis pasākums palīdzēs ciemiņiem atklāt mūsu reģionu, tostarp uzzināt par leģendāro Stompaku kauju.” Interesanti, ka A.Bukšs ciemiņiem pavēstīja, ka Viļakā un Balvos pietrūkst modernas viesnīcas, piebilstot: “Tā ir iespēja investēt!”

Paceļ karogu. “MTŪ Klubi Eesti Karavan” vadība, svinīgi paceļot karogu, neslēpa, ka Viļaka viņiem ļoti patīk. Sergejs Vahmitskis (foto – no kreisās) “Vadugunij” pastāstīja, ka pasākums noorganizēts augstā līmenī: “Ļoti sen gribējām salidojumu noorganizēt kādā mazpilsētā, nevis atpūtas bāzē. Izdevās!”

Iepazīst pasauli. Latvijas Karavānu kluba pārstāvji Aigars un Jūlija Ķirši no Limbažiem nešaubās, ka, izraujoties no ierastās vides, var izbaudīt pasaules jaukumus. Viņuprāt, karavānu braucējiem galvenais ir emociju izbaudīšanas iespējas: “Kamēr neizdzersi šampanieša glāzi, nezīnāsi tā garšu. Kļūstot par kemperistiem, mums tagad ir draugi visā pasaulē.” Jāpiebilst, pirms kļūt par karavānu braucējiem, Aigars un Jūlija ar parastu mikroautobusu devās 4 000 kilometru garā ceļojumā, lai saprastu, vai viņiem tas patīk, vai nē: “Nopērkot pirmo mašīnu, kas patiesībā ir māja uz riteņiem, sapratām, ka tā ir sava veida eko sistēma, no kuras nevajag baidīties. Apkārt ir draugi, kuri vienmēr gatavi palīdzēt un pamācīt. Tālāk jau ir sniega pikas princips, kas veļas un veļas... Piemēram, mūsu kluba biedriem Vilnim un Silvijai, kuri pašlaik atrodas Marokā, ir vairāk nekā 80 gadi.”

Labprāt dotos ceļojumā. Rudite Kaša no Baltinavas, zīmējot kemperista Toivo no Valgas karikatūru, atzina, ka būtu gatava doties tālā ceļojumā. “Es noteikti piekristu,” viņa smēja. Savukārt Toivo atklāja, ka kemperistu galvenais dzinējspēks ir laba kompānija: “Jau trīs gadus esmu kemperists, par ko ļoti priecājos.”

Kas ir vislielākā vērtība? Prāvests Mārtiņš Klušs kemperu salidojuma atklāšanā uzsvēra, ka arī viņam ir prieks apceļot Latviju, Baltiju un citas valstis: “Vislielākā vērtība ir sakrālais tūrisms. Tās ir vietas, kas atstājušas pēdas garīgajā mantojumā.”

Rīta joga. “Kemperisti ir ar jogu draugos,” apgalvoja Ilona Čakāne. Viņa atklāja, ka grūtāk sazināties bijis ar somiem.

Pasākuma rozīnīte. Aplausus un smieklu vētru izraisīja iespēja vilkt kemperu.

Vienā skriešanā... Inese Lāce un Santa Šmite rūpējās, lai starptautiskais kemperu salidojums notiktu godam. “Daudz darba, maz miega,” neslēpa Santa. Organizatores sprieda, ka nav jāfokusējas tikai uz Viļaku, jo šāds pasākums nes godu visai Ziemeļlatgalei.

Kas garšo karavānu braucējiem? “Škladi” burgers saimniece Inta Rozīte no Kubuliem atklāja, ka karavānu braucēji labprāt baudīja burgerus ar bekonu: “Kādi viņi ir? Ļoti jautri, mierīgi, atvērti uz jauno.”

Uzvar mūsējie. Kempera vilkšanas sacensībās startēja četras komandas. Uzvaras laurus plūca Viļakas ugunsdzēsēju glābēju komanda (foto).

Foto - Terēzija Babāne

Foto - Terēzija Babāne

Pensionāres dzīvesveids

Galvenajā lomā uz skatuves un dārzā

Maruta Sprudzāne

“Apsītes” ir plaša lauku teritorija Balvu pagastā. Skaista vide ar košām eglēm, tūjām, puķu slejām un saimnieku aktīvu dzīvesveidu. Saimniecei patīk rosīties ne tikai augu valstībā vien. Nesen Balvu novada amatiereteātru skatē viņa izpelnījās žūrijas ievēribu, saņemot Atzinības rakstu. Saruna ar LUDMILU BUŠU.

Sakiet, – kas Jūs šobrīd esat, dzīvojot te, laukos?

– Esmu nopelniem bagātā pensionāre, kura dara daudz ko – sportoju, kopju dārzu un stādu augus, pa laikam pieskatu trīs kaķus. Tā abiem ar vīru Andreju laiks arī rit. Ap māju mums ir pusotra hektāra zemes, ko labiekārtojam jau gadus desmit, un turpinu to cītīgi darīt.

Kādā darba jomā strādājāt aktīvajos gados?

– Pēc izglītības esmu putnu gaļas tehnoloģe, beigusi tehnikumu. Savulaik strādāju Rīgā, kur aizritēja divdesmit gadi. Tagad mūsu dzīvoklis ir dēla ziņā, bet meita dzīvo Anglijā. Es sevi izjūtu kā lauku un dabas cilvēku. Te ir tāda brīvība! Kaimiņi no mūsmājām atrodas tālu, viss pagalms un apkārtnē ir manā rīcībā. Uzskatu, ka nav jābrauc ne uz Turciju, ne Vidusjūru, jo mana paradīze ir tepat! Katru dienu varu darīt to, ko vēlos.

Ir dienas pirmā puse, un Jūs jau sportiskā formā nākt no dārza. Vai pieturaties pie dienas režīma?

– Es vingroju, pēc tam nedaudz vēlāk dodos nūjot pa Reču ceļu, nosojot turp un atpakaļ 5 kilometrus. Man tas kļuvis par ikdienas rutīnu, jo piedomāju par sevis uzturēšanu formā, par veselību un dzīves kvalitāti. Piekopju ārstnieciska rakstura vingrojumu, par kuru lietderību pārliecināties arī pie speciālistiem. Savos gados jūtos labi, lai gan ir veselības problēmas. Nekad jau nevar zināt, kā būs vēlāk, jo jaunāki neviens nepaliekam.

Pastāstiet par vidi, kas te redzama. Tik daudz kas sastādīts un skaisti zaļo. Kad saplauks un ziedēs rozes un košumaugi, būs pavisam krāšņa ainava...

– Sakņu dārzs nav liels, tas iet mazumā, bet pietiek dārzenu, ko lietojam uzturā. Savukārt no meža un Sakstagala audzētavas esmu sivedusi stādus, kas tagad jau saauguši. Tur tās eglis, bērziņus, kadiķus. Šeit man atkal ceriņi, rudens un vasaras avenas, tur – puķes. Lielajam, nokarenajam bērzam ir vismaz astoņdesmit gadu, to vēl vectēvs stādīja. Vīrs smeļ, ka esmu pilnīgi traka, visu ko tik daudz stādot. Nesen pa robežu iestādīju desmitiem bērziņu, tur atkal mazās eglītes. Kad kociņi saaug, būs labs skats. Dzīvoju ar skatu nākotnē, jo pašai vēl gribas pieredzēt, kā te viss saaug un zaļo. Šī ir vectēva un vecmammās mājvieta, ko esam atjaunojuši. Tīrījām krūmus un stādījām visu no jauna, lai pēc tam paliek nākamajām paaudzēm.

Jums piemīt vēl kāds talants – esat Naudaskalna Tautas nama dramatiskā kolektīva dalībniece, un skatē varēja redzēt monoizrādē “Mani šodienas mirklī”, kur bijāt galvenajā lomā. Kā kļūvāt par kolektīva dalībnieci?

– Režisore Vaira Resne ir mana Andreja klasesbiedrene. To zinot, izteicu vēlmi, lai mūs iepazīstina. Gribēju pamēģināt, varbūt es arī varu darboties uz skatuves. Man gan bija traki daudz jāmacās! Citām dalībniecēm jau bija zināma pieredze, bet man šis kultūras lauciņš bija pilnīgs jaunums. Sākumā rokas un kājas drebēja, kad vajadzēja pašai sākt runāt un kaut ko nospēlēt. Vaira teica, ka man pietrūkst emociju, ka vajag runāt dabiski, nevis uzspēlėti.

Baltā galdauta svētkos Naudaskalnā monoizrāde notika atkārtoti. Vai tad uz skatuves jutāties drošāka? Jums nācās ne tikai darboties, bet vienlaikus runāt arī dzeju.

– Otrajā reizē patiešām jutos mierīgāka un nosvērtāka, taču uztraukums tik un tā bija. Ar režisori Ivetu Supi kopīgi nedaudz pamainījām spēli, un pēc izrādes dzirdēju labas atsauksmes. Man pašai šķita, vai tikai neesmu kādu spēles gabaliņu izlaidusi, jo viss aizgāja kā vienā elpas vilcienā.

✓ **Gribētos, lai cilvēki dzīvo ar prieku, lai ir atvērti, labestīgi un saulaini. Ieteiktu katram atrast sev kādu nodarbi sirdij, neskatoties, ka ir mājas darbi, dārzs un citas svarīgas lietas. Taču galvenais – lai būtu miers virs zemes!**

Uz skatuves.
Monoizrādē “Mani šodienas mirklī”
Ludmila uz skatuves darbojās viena pati, vienlaikus skandējot dzeju.

Kā izjūtat saikni ar dzeju, ko tā pašai nozīmē?

– Grūti pateikt. Man šķiet, ka dzeja ir mana istā būtība. Runāju to brīvi, bet vispirms, protams, kārtīgi jāiemācās teksts.

Pēc tam var pielikt emocijas. Klausījos režisores Ivetas analizē

un centos darīt. Taču man nav viena mīļākā autora. Iespējams, mūsu monoizrādei būs vēl kāds turpinājums. Ivetai kā režisorei ir citādāks rokraksts, viņa vienmēr nāk enerģiska un ar jaunumiem, mēs viņu klausām. Viss mūsu amatiereteātra kolektīvs ir jauks, tur jūtos kā otrajās mājās. Ceru, ka mēs vēl daudz ko iestudēsim un parādīsim skatītājiem.

Abi kopā. Aktīva darbošanās ir Ludmilas ikdienas *dopings*. Tas nomierina, dod dzīvesprieku, liek aizmirst par kaitēm. Viņu atbalsta arī dzīvesbiedrs, kuram nekas cits neatliek, kā turēt līdzi.

Ikdienas darbs.

Ik rītu Ludmila apstaigā un apskata visu lielo zemes platību ap māju. Tā ir viņas saruna ar augiem, novērtējot, kā tie jūtas, kas tiem vajadzīgs. Zāles pļaušana ir vīra atbildība, kurš strādā ar dažādu tehniku, taču to dara arī Ludmila.

Foto - M. Sprudzāne

Foto - M. Sprudzāne

Foto - M. Sprudzāne

Tuvojas saulgrieži

Kur palikušas madaras, pīpenes, dzeltenais āboliņš...

Dabas skaitīšana jeb Latvijas pirmreizējā dabas vērtību inventarizācija noslēgusies. Pētot pļavas, purvus, upes, mežus, upes un ezerus, piejūras un iekšzemes kāpas, alas un iežu atsegumus kopumā 1,3 miljonu hektāru platībā, ir iegūti pilnīgākie dati par Latvijas dabu valsts vēsturē, tostarp dabiskajām pļavām, – informē Dabas aizsardzības pārvalde.

“Lai gan dzīvojam salīdzinoši zaļā un dabiskā vidē, tomēr vairāku gadu garumā veiktā detalizētā dabas vērtību inventarizācija uzrāda daudzus kritiskos punktus: pēdējos 30 gados Latvijā katastrofāli samazinājušies zālāju biotopi, nesasniedzot pat vienu procentu no valsts teritorijas, tādēļ strauji jādomā par valsts nākotni,” saka Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektora pienākumu izpildītājs Andris Širovs.

Arī vidējās un vecākās paaudzes cilvēki sarunās bieži atceras augus, kas augs pļavās viņu bērnībā, – madaras, rudzupuķes, raspodīņi, pīpenes, zilie zvaniņi, kaļķpēdiņas, gaiļbiksītes, sarkanais, baltais, dzeltenais āboliņš, dažāda veida smilgas. Tagad to var reti kur redzēt.

Eiropas Savienības aizsargājamo zālāju biotopi, ko ikdienā dēvējam par dabiskiem zālājiem, ir daudzveidīgi un sugām bagāti. Tie veidojušies, ilglaicīgi mijiedarbojoties dabiskiem procesiem, cilvēkiem un mājlopiem, un tos apdzīvo 500 Latvijas augstāko augu sugu, 60 pie mums ligzdojošo putnu sugu, turklāt 15 sugām tā ir vienīgā ligzdošanas dzīvotne, un gandrīz 5000 bezmugurkaulnieku sugu. Dabiskie zālāji ne tikai uztur lielu sugu daudzveidību, bet arī veic cilvēkam tik ļoti nozīmīgas funkcijas, piemēram, piedalās klimata regulēšanā, piesaistot oglekļa gāzi, palielinās veicina ūdeņu pašattīrīšanos un mazina plūdu un erozijas risku, nodrošina dzīvotni kultūraugu apputeksnētājiem, kā arī ierobežo invazīvo sugu izplatīšanos. Diemžēl Latvijā dabiskie zālāji strauji izzūd. Ja

Kur plūkt zāles Ligo vakarā? Balvos sākusies zāles pļauja. Ja zāli nopļauj ikreiz, kad tā sasniegusi zināmu garumu, tiek nopļautas arī puķes, kas varētu ziedēt ap Ligo laiku. “Esmu dzirdējusi, ka tagad populāri arī pilsētās veidot dabiskās pļavas, kur pilsētniekiem pamieļot acis ar lauku ziediem vai plūkt tos Ligo vakarā. Vai arī Balvos ir kāds nostūrītis, kas netiek nopļauts un kur varētu saplūkt jāņuzāles?” jautā lasītāja. Pilsētas pārvaldes apzaļumošanas speciāliste Renata Gavenyte atzina, ka patlaban tas ir moderni – ierīkot dabiskās pļavas arī pilsētās. Taču šogad pie tā vēl netiek strādāts, jo notiek Balvu muižas apbūves un tai piegulošo teritoriju apstādījumu un publisko ārtelpu attīstības tematiskā plānojuma izstrāde. Jārauga, kas tiks saplānots tur. “Arī

dabisko pļavu augi neaug kurā katrā vietā – vienam patik saulaināka, otram mitrāka vieta. Iespējams, dabiskajai pļavai varētu izvēlēties vietu aiz tilta, bērzu birzītē, kur atrodas dīķis,” pastāstīja R. Gavenyte. Arī pilsētas pārvaldes vadītāja Maruta Castrova apstiprināja, ka pie izmaiņām pilsētas ainavā tiek strādāts, ko dara ainavu arhitekts. Arī par dabiskajām pļavām pilsētvidē ir runāts, ka tās varētu atrasties Lāča dārzā vai ielejā aiz tilta, bet pagaidām tas vēl nav iekļauts. “Turklāt rudzupuķes pašas no sevis pļavā neieaug, tās tiek sētas. Pīpenes arī tāpat vien neieaug, arī tās tiek sētas. Domāju, nākamgad kādu dabisko pļavu pilsētas teritorijā varam izveidot, bet šogad vēl nē,” apliecināja pilsētas pārvaldes vadītāja.

pirms simts gadiem šo vērtīgo zālāju platības aizņēma trešo daļu valsts teritorijas, tad mūsdienās vairs tikai 0,9% jeb 60000 hektāru. Dabisko zālāju izsūkšana ir saistīta ar cilvēku dzīvesveida izmaiņām, jo sociālekonomisko pārmaiņu rezultātā izzudis tradicionālais lauku dzīvesveids viensētās un ciematos, kur šādus zālājus veidoja un uzturēja daudz mazsaimniecības ar mājlopu palīdzību. Mūsdienās galvenais zālāju

samazinājuma iemesls ir intensīvā lauksaimniecība un apmežošana. Diemžēl vērtīgo zālāju pastāvēšana iespējama vienīgi ar cilvēka mērķtiecīgu un saprātīgu rīcību, kas balstīta zināšanās, proti, pirmais solis ir dabisko zālāju neiznīcināšana, otrs – atbilstoša ilgtermiņa apsaimniekošana, kam pamatā ir noganišana vai pļaušana ar siena savākšanu.

Aicina ziņot par invazīvajām sugām

“Ķeram svešos Latvijas dabā!”

Dabas aizsardzības pārvalde sākusī kampanju “Ķeram svešos Latvijas dabā”. Kampanju atklāja 19.maijā ar filmas “Invazīvo sugu detektīvi” pirmizrādi un invazīvo sugu ekspertu diskusiju Latgales vēstniecībā “Gors” Rēzeknē. Kampanjas laikā ikvienam būs iespēja apgūt invazīvo sugu ierobežošanas metodes kopā ar dabas ekspertiem lielajā “Ķeram svešos Latvijas dabā” talkā 15.jūnijā Vecdaugavā.

Ar informatīvo kampanju pievērsīs uzmanību bīstamajām invazīvajām augu un dzīvnieku sugām, kas apdraud Latvijas dabas daudzveidību. Tāpat aicinās cilvēkus par invazīvajām sugām ziņot Dabas aizsardzības pārvaldes vietnē www.invazivs.lv jeb Invazīvo sugu pārvaldniekā. Uzmanību pievērsīs ne tikai latvāniem, par kuru visiem skaidrs, ka tā ir invazīva suga, bet arī nu jau plaši izplatītajam Spānijas kailgliemežim un lupīnai. Vienlaikus ir virkne sugu, par kuru apdraudējumu neiedomājamies, ka arī tās ir invazīvas: Kanādas zeltslotiņa, puķu sprigane, krokainā roze, vārpainā korinte, ošlapu kļava. Tām visām ir zinātniski pierādīta negatīva ietekme uz dabas daudzveidību, un tikai sadarbībā ar iedzīvotājiem Dabas aizsardzības pārvalde cer to ierobežot.

Filmās pirmizrāde “Invazīvo sugu detektīvi” Latgales vēstniecībā “Gors” nebija nejauša, jo filmas darbība risinās Latgalē, kur invazīvo sugu izplatība ir īpaši strauja. Noskaidrots, ka Latgalē visbiežāk ziņotās invazīvas augu sugas ir Sosnovska latvānis,

Kanādas zeltgalvīte, puķu sprigane, daudzlapu lupīna, adatātais dzeloņgurķis. Filmas sižets: divas meitenes ierodas ciemos pie vecvecākiem, lai pavadītu brīvdienas gleznainajā zilo ezeru zemē. Sastopoties ar prāvām latvāņu audzēm, atpūtnieces nolemj tos un citus bīstamos augus izpētīt. Kampanjā būs iespēja pielikt savu roku praktiski invazīvo sugu iznīdēšanā un apgūt to ierobežošanas metodes. Pirms filmas notika invazīvo sugu ekspertu diskusija, kurā piedalījās arī invazīvo sugu eksperte SANTA RUTKOVSKA. Viņa informēja, ka no 19.maija līdz 19.jūnijam notiek informatīvā kampanja, kuras mērķis ir informēt par invazīvajām sugām Latvijas medijos, sociālos tīklus, pievērst tam uzmanību, aicinot ziņot par to atradnēm dabā. Par to iedzīvotājus informēs arī ar skrejlapu palīdzību, ko iedzīvotāji atradīs savās pastkastītēs. Latgalē īpašu uzmanību pievērsīs puķu spriganei, rīkojot talku ciņai pret to Beitānu pilskalnā. Par šo tēmu notikuši semināri bibliotēkās, ceļā pie skolēniem dodas Dabas busiņš.

Pētījumā par zemes īpašnieku zināšanām par invazīvajām sugām tās vērtētas kā viduvējas, tāpēc vēlams, lai visi īpašnieki apsaimniekotāji Latvijā vēl vairāk tiktu informēti par šo problēmu un ieguldītu resursus tās risināšanā.

Invazīvie augi un dzīvnieki Latvijā nokļūst dažādos veidos – cilvēku apzinātas vai neapzinātas rīcības rezultātā. Daudzi augi Latvijā ievesti kā krāšņumaugi vai lauksaimniecības kultūras, tomēr laika gaitā tie pielāgojušies apstākļiem savvaļā un izkonkurē

Aicina ziņot. Ziņot par invazīvajām sugām iespējams interneta vietnē www.invazivs.lv. Ir jānofotografē dabā pamanītās invazīvas sugas atrašanās vieta, jāaizpilda īsa anketa un kartē jāatzīmē to atrašanās vieta Latvijā. DAP Komunikācijas daļā informēja, ka ir doma uzrunāt arī bibliotēkas, kur bibliotekāri varētu palīdzēt gados vecākiem cilvēkiem informēt par šo sugu atrašanās vietām.

vietējās sugas. Gan augi, gan dzīvnieki var ieceļot pie mums arī nejauši – pasta sūtījumos, podotos stādos vai citādi. Maldīgi uzskatīt, ka svešzemnieki vairo Latvijas dabas bagātību. Gluži otrādi – tie izkonkurē

tējos augus un dzīvniekus, kļūst par nopietnu problēmu cilvēkiem. Lielākā daļa šo augu ievesti 20.gadsimtā, – latvānis kā lopbarības augs.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Draudžu dzīve

Rūpējas par Slavītu kapiem

“Dievs jau nav tikai baznīcā, Viņš ir visur. Galvenais ir nedarīt otram sliktu. Tad, kad citi iet uz baznīcu, es – uz kapiem,” teic lazdukalniete LŪCIJA KĻAVIŅA, kura labprātīgi uzņēmusies rūpes par Slavītu kapsētu.

Atgriezās dzimtajās mājās

Darba mūžu Lūcija aizvadīja Alūksnes novadā, kur strādāja gan pagasta pārvaldē, gan skolā. Jau vairākus gadus viņa atkal dzīvo vecāku mājās, ko kādreiz pārdeva, bet meita pirms vairākiem gadiem atpirka. Kamēr tēvs bija dzīvs, viņš rūpējās par kapiem. Vecāki gāja un bērnus ņēma līdzi, ierādīja, kuras ir tuvinieku kapu kopīņas. “Tā ir audzināšana ģimenē, nevis tāda kā tagad, kad redzu, ka daži savu vecāku kapu kopīņas apkopj, bet vecvecāku atstāj nekoptas. Oficiāli neesmu kapu vecākā, neviens mani nav ievēlējis šajā amatā. Pagasts it kā piedāvāja maksāt naudu, bet man to nevajag. Uzņēmos šos pienākumus ar atbildību pret saviem senčiem, jo vēlējos, lai mātei un tēvam ir pieklājīgs kapu kalniņš,” atklāj lazdukalniete.

Kamēr Lūcijas vīrs bija dzīvs, daudzos darbos viņu atbalstīja, piemēram, aizbrauca ko atvest vai apgriezta kokiem zarus. Tad kapu apmeklēšanā un sakopšanas darbos piedrošas kaimiņiene Biruta Baranovska. “Slavītu kapi ir netālu no mājām, tāpēc sanāk bieži aiziet, jo kustības svaigā gaisā vajadzīgas. Ko gan citu pensionārei darīt?” jautā Lūcija. Pēc izslimotā insulta vairākas citas darba un atpūtas iespējas ir ierobežotas, tāpēc labprāt bauda lauku klusumu un mieru, arī to mierīgo sajūtu, ko sniedz kapsētas apmeklējums. Tur viņa pamana kādu nesakoptu kapu kopīņu, pastrādā un mierīgu sirdi iet mājās.

Sakopa kapu apkārtni

“Apmeklējot kapsētu, sapratu, ka ar kapiem nav labi – nekopti, atkritumu kalni visapkārt, vecais žogs savu laiku jau nokalpoj. Ja esi bijis prom daudzus gadus un pasaulē redzējis daudzas skaistas, sakoptas kapsētas, nevari palikt vienaldzīgs,” atzīst Lūcija. Kapsētas labiekārtošanas darbi sākas pamazām – viņa pamanija, ka pie kapiem atrodas ceļu remontēšanai paredzētā tehnika, kas tobrīd remontēja Slavītu ceļu. Pajautāja vīriem, vai viņi varētu palīdzēt sakopt kapiem apkārt esošo teritoriju. Viņi piekrita, bet, apskatot, ka darba ir daudz, atzina, ka bez maksas tomēr nestrādās. Iedzīvotāji, pamanojot pārmaiņas, interesējās, kāpēc viena maksājusi par atkritumu savākšanu. “Atteicu, ka man tēvs un māte atdusas kapu kalniņā. Viņi dzīvoja kārtīgu dzīvi kārtīgā mājā, un vēlos, lai viņi atdusas sakārtotā vietā,” atceras Lūcija. Daļu atkritumu apraka, daļu – aizveda. Pagasta iedzīvotāji paši, nevienam neprasot, ziedoja naudu, lai segtu atkritumu savākšanas izdevumus. Par ziedojuma līdzekļiem uzbūvēja tualeti, atjaunoja krucifiksa jumtiņu, ieplānoja nomainīt žogu. Vecā žoga nomainīšanai sarīkoja talku, bet, lai uzstādītu jaunu žogu, līdzekļu izrādījās pamaz. Ar lielu ziedojumu palīdzēja viena ģimene, un iecere par žoga nomainīšanu īstenojās. “Ja otrreiz sāktu darīt darbu, kur nepieciešami lielāki līdzekļi, tad tikai, ja pašai būtu tam nauda, jo gaidīt ziedojumus ir, kā ir. Protams, ir atsevišķas ģimenes, kuras nekad neatsaka palīdzēt gan ar finansēm, gan darbiem, tomēr ne jau viņiem vien jā rūpējas par kapsētu, kur atdusas daudzu ģimeņu piederīgie,” secina L. Kļaviņa.

Runājot par darbiem, ko nākotnē vajadzētu realizēt, viņa min nojumes būvniecību, kur uzskavēties pēc kapusvētkiem vai bērnu gadījumos. Derētu arī nojume darbarīkiem un citi labiekārtošanas darbi, piemēram, kapsētas paplašināšana, nozāģējot dažus kokus un pievedot klāt smiltis, lai paaugstinātu kapu kalniņam paredzēto vietu.

Dzeltenie stabiņi pazuda

Gadās, ka daži kapsētas apmeklētāji aprauga tuvinieku kapu kopīņas tikai vienreiz gadā – parasti uz kapusvētkiem. Cits atved greznu rožu klēpi, kas, ja nebūtu Lūcijas un Birutas, atrastos vāzē līdz pat nākamajiem kapusvētkiem. “Ja paši nevar atbraukt, var taču palūgt radiem vai man, lai ziedus vēlāk izņem no vāzes, bet nē. Toties, ja vajag mani pakritizēt, uzreiz atrod tālruņa numuru un piezvana,” atklāj lazdukalniete. Tas, ka kapusvētkus rīko pašā vasaras sākumā, izrādās, nav nemaz labi, jo ne viena vien kapu kopīņa kā sakopta, tā stāvēs līdz pat sveču vakaram rudenī vai vēl ilgāk. Sakopšanas darbos iesaistās arī algoto pagaidu sabiedrisko darbu darītāji. Lūcija atzīst, ka viņai būtu kauns, ja tuvinieku kapavietu sakoptu sveši cilvēki.

Nekoņas kapavietas aizvadītajā gadā bija marķētas ar brīdinājuma zīmēm – dzelteniem stabiņiem. Ja trīs gadu laikā tās netiktu sakoptas, kapavietas nolīdzinātu. Tomēr kāds vai kādi stabiņus izrāva, atstājot pārmetumiem pilnu vēstuli. “Lūgums tiem, kuriem nepatika tie mietiņi un kuri kļūda, ka tos nevajag, kopā ar savu piederīgo kapavietām sakopt arī vismaz vienu nekoņto kapīņu. Kas sakopj tos kapīņus? Es ar Birutu,” atzīst Lūcija.

Pie savas dzimtas pieminekļa. L. Kļaviņa nāk no Zožu dzimtas, kapu kalniņā atdusas viņas vecāki un vecvecāki. Mamma, neskatoties uz to, ka māti zaudējusi jau viena gada vecumā, bijusi liela rokdarbniece. Aušanas, adīšanas, tamborēšanas un citas rokdarbu prasmes apguvusi pašmācības ceļā. Tētim savukārt interesēja saimniecības lietas un matemātika.

Vieta atkritumiem. Krietnu gabaliņu aiz žoga ierīkota vieta atkritumiem – daļu no tiem sadedzina, bet daļu sašķiro. Ar atkritumu izvešanu un citiem sakopšanas darbiem, kā stāsta Lūcija, palīdz pagasta pārvalde: “Ja ir kāda vajadzība, sazināties ar saimniecības daļas vadītāju Intaru Stablenieku, viņš palīdz, noorganizē. Piemēram, nesen atveda smilšu kravu, ko katrs var izmantot kapavietai vai tās apkārtnē.”

Pie puķu dobes. Kapu stūrītī uzmanību piesaista priedes saknes, starp kurām Lūcija izveidojusi košu puķu dobi. Puķu audzēšana, arī pušķu un vainagu veidošana ir viņas vaļasprieki, kuru īstenošanai prasmes apguvusi Bulduru Dārzkopības tehnikumā.

Senākais no pieminekļiem.

“Slavītu kapi ir seni, pat grūti pateikt, kad sākti veidot. Cilvēki šajā pusē dzīvoja pieticīgi un nabadzīgi, jo kapavietu ir daudz, bet pieminekļus sāka uzstādīt salīdzinoši nesen. Šis ir senākais piemineklis kapsētā,” atklāj Lūcija.

Kapu vārti. Nomainot kapsētas žogu, nomainīja arī vārtus. Tos rotā latgaliskais kapsētas nosaukums – Slaveitu kopi.

Lappusē "Jūs jautājat, mēs atbildam" ikviens var rast atbildi uz sev interesējošiem gan praktiskiem, gan juridiskiem, gan citiem jautājumiem.

Rakstiet uz e-pastu: vaduguns@apollo.lv,
zvaniet 29360850, 645 22126.
Mēs centisimies noskaidrot!

Kur vērsties, lai veiktu naudas ekspertīzi?

"Vēlos veikt naudas ekspertīzi un samainīt bojātu naudu. Kā to izdarīt?" jautā lasītājs, kurš piezvanīja uz laikraksta "Vaduguns" redakcijas autoatbildētāju.

"Latvijas Banka" skaidro: "Latvijas Bankas" speciālisti pārbauda visas eiro un citu valūtu banknotes un monētas ar viltojumu pazīmēm un sniedz atzinumu par konstatētajiem viltojumiem. Par viltojumiem tiek informēta Valsts policija, kas nodrošina izmeklēšanas darbības. Pārbaude notiek mēneša laikā, pēc kā iesniedzējs saņem atbildi (parasti atbildi sniedz krietni isākā termiņā). Pārbaudē konstatējot naudas zīmes viltojumu, naudas zīmes tiek nodotas policijai un tās netiek izsniegtas atpakaļ. "Latvijas Banka" nemaina un neatlīdzina zaudējumus, kas radušies viltoto naudas zīmju dēļ. Atgādinām, ka, veicot attiecīgo darījumu, "Latvijas Banka" lūgs uzrādīt pasi vai personas apliecību (ID karti). Gadījumos, kad klients personu apliecinošu dokumentu kaut kādu iemeslu dēļ atteiksies uzrādīt, darījums tiks atteikts. Naudas zīmes ekspertīzei var nodot gan "Latvijas Bankas" klientu kasē (Pārdaugavā, Bezdelīgu ielā 3), gan joprojām arī tuvākajā policijas iecirknī. Policijā iesniegtās naudas zīmes tiek sūtītas uz "Latvijas Banku".

Kas attiecas uz bojātas naudas maiņu, par to esam rakstījuši jau iepriekš. Proti, jau minētajā "Latvijas Bankas" klientu kasē bez maksas var apmainīt bojātās eiro un lata banknotes un monētas, bet ne citu valstu naudas zīmes. "Latvijas Banka" veic bojātu banknošu tūlītēju apmaiņu kasē, ja tām saskatāmi pretviltošanas elementi, nosakāma nominālvērtība, ir pārliecība par tās īstumu un bojātās banknotes iesniegtā daļa pārsniedz 50% no veselas banknotes lieluma. Saplēstas banknotes, ja tās sastāv no vairākām daļām, maina, ja vismaz divas banknotes daļas nepārprotami atbilst vienai un tai pašai banknotei un tās abas kopā veido vairāk nekā 50% no veselas banknotes lieluma. Tāpat "Latvijas Banka" veic bojātu apgrozības monētu tūlītēju apmaiņu, ja uz tās saskatāma nominālvērtība, atšķirams ģerbonis (lata monētām) vai ir redzams nacionālās puses attēls (eiro monētām), kā arī ir pārliecība par tās īstumu. Ja rodas aizdomas par apmaiņai iesniegtās banknotes vai apgrozības monētas īstumu, tiek iesniegtas eiro banknotes vai apgrozības monētas lielā apmērā vai plēsta banknote sastāv no vairākām daļām un nav nosakāms plēstas banknotes atlikušais lielums, nav identificējami abi banknotes numuri vai ir cits šaubu iemesls, piemēram, banknote ir dedzināta, balināta, mazgāta vai tai trūkst kādas drošības pazīmes, pamatojoties uz klienta iesniegumu naudas zīmi pieņemt uz ekspertīzi un par tās apmaiņu lemj "Latvijas Bankas" naudas zīmju pārvaldības komiteja. Atbilde tiek sniegta ne vēlāk kā mēneša laikā. Apmainītās naudas zīmes nominālvērtības atlīdzību var saņemt "Latvijas Bankas" kasē vai bezskaidrā naudā ar pārskaitījumu uz klienta norādīto kredītiestādes kontu.

Ko darīt ar vistām?

"Vai vistas joprojām jātur ieslodzījumā?" jautā lasītājs no Krišjāņu pagasta.

Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa informē: "Valdība 16. maijā apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) sagatavotos grozījumus noteikumos par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietām, ar ko tiek pagarināts pastiprināto biodrošības pasākumu kopuma ieviešanas termiņš mājputnu un nebrīvē turētu putnu novietnēs līdz 31. maijam. Ņemot vērā, ka Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) ik dienu saņem jaunus ziņojumus par atrastiem beigtiem savvaļas ūdensputniem no dažādām Latvijas vietām, joprojām pastāv mājputnu inficēšanās iespēja ar augsti patogēno putnu gripu.

LĪDZ 31. MAIJAM AIZLIEGTAS ŠĀDAS DARBĪBAS:

- mājputnu un nebrīvē turētu putnu piedalīšanās pasākumos, kurus organizē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizējamas dzīvnieku sacensības, tirgi, izsoles, izstādes un citi pasākumi ar dzīvnieku piedalīšanos;
  - mājputnus un nebrīvē turētus putnus izlaist dabīgās virszemes ūdenstilpēs un mākslīgi izveidotās ūdenstilpnēs, kurās nevar nodrošināt noteiktas prasības;
  - barošanai un dzirdināšanai izmantot virszemes ūdenstilpēs iegūtu ūdeni;
  - nebrīvē turētus putnus izlaist medību resursu atjaunošanai;
  - slimus un ievainotus savvaļas ūdensputnus ievietot dzīvnieku patversmē vai savvaļas putnu rehabilitācijas centrā, kurā nevar nodrošināt noteiktas prasības.
- DZĪVNIEKU ĪPAŠNIEKIEM VAI TURĒTĀJIEM JĀIEVĒRO ŠĀDAS PRASĪBAS:
- darbinieki un personas, kuras nonāk kontaktā ar mājputniem un nebrīvē turētiem putniem, jānodrošina ar darba vai maiņas apģērbiem un apaviem;
  - mājputni un nebrīvē turēti putni jātur, jābaro un jādzirdina slēgtās telpās vai jātur ierobežotā teritorijā un jābaro un jādzirdina vietā, ko sedz ūdensnecaurlaidīgs jumts un kuras sāni norobežoti, izmantojot tīklus, sietus, žogus vai citus piemērotus līdzekļus, kas novērš savvaļas ūdensputnu piekļuvi. Ja novietnē tur skrējējputnus (Ratites), kas ir nošķirti no pārējā mājputnu ganāmpulka, ir pieļaujams, ka nav papildu norobežojuma no augšas;
  - mākslīgi izveidotās ūdenstilpnes jānorobežo ar līdzekļiem, kas nepieļauj savvaļas ūdensputnu piekļuvi, un tās izmantojamas tikai mājputnu un nebrīvē turētu ūdensputnu sugām.

Tāpat arī laikposmā līdz 31. maijam, ieviejojot slimus vai ievainotus savvaļas ūdensputnus dzīvnieku patversmē vai savvaļas putnu rehabilitācijas centrā, ne mazāk kā 21 dienu no putnu ievietošanas brīža jānodrošina šo putnu:

- turēšana izolācijā no pārējiem patversmē vai rehabilitācijas centrā esošajiem putniem;
  - atsevišķa kopšana un barošana, izmantojot īpašu šiem putniem paredzētu inventāru un instrumentus.
- Jau ziņots, ka maija sākumā PVD no ornitologiem saņēma informāciju par mirušiem ķiriem uz salas Daugavā, Krāslavas pilsētā. Laboratoriskie izmeklējumi liecina, ka šie ķīri bojā gājuši putnu gripas dēļ, tāpat kā iepriekš atrastie putni Daugavpils Esplanādes diķa teritorijā. Putnu gripa konstatēta arī savvaļas putniem Cēsu novadā, Madonā un Lapmežciemā.

Pārtikas un veterinārais dienests saistībā ar bīstamo situāciju veic un veiks pastiprinātu uzraudzību mājputnu novietnēs. Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 9. jūnija noteikumos Nr. 291 "Noteikumi par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietām" stājas spēkā 17. maijā.

Vai viņiem maksās par "nostreikotajām" dienām?

"Lasīju, ka skolotāju streikā piedalījās arī mūsu novada cilvēki. Pedagogi gājienā devās zilās vestēs, viss izskatījās organizēti. Man ir jautājums: kas viņiem apmaksāja transporta izdevumus braucienam uz Rīgu un kā paliek ar darba atalgojumu streika dienās? Nevar arī saprast, kāds īsti ir pašreizējais skolotāju atalgojums, domāju, ka ne jau tikai minimālās algas apmērā," redakcija saņēmusi vairākus līdzīgus jautājumus, ko pāradresējam izglītības jomas amatpersonām.

LIZDA Balvu novada arodorganizācijas priekšsēdētāja LIGITA BUKOVSKA-POLE atklāj, ka no Balvu novada LIZDA rīkotajā protesta gājienā piedalījās 61 izglītības iestādes darbinieki. Uz Rīgu devās ar diviem autobusiem. Transporta līdzekļu izdevumi tiks apmaksāti no LIZDA Streika un akciju fonda.

Balvu novada Izglītības pārvaldes vadītāja INESE CIRCENE saka, ka par streiku dienām netiek aprēķināta atlīdzība. Lielākai daļai pedagogu atlīdzība tiek finansēta no valsts budžeta, izglītības iestādēm finansējums netiek noņemts (vismaz nav informācijas par to). Arodorganizācijas priekšsēdētāja skaidro, ka ikvienam skolotājam, kurš streikoja, neizmaksās darba algu par nostreikotajām dienām. Tiem skolotājiem, kuri ir LIZDA biedri un piedalījās streikā, no LIZDA Streika un akciju fonda izmaksās 20 eiro materiālās palīdzības pabalstu par katru nostreikoto dienu. Savukārt izglītības iestāžu darbinieki, kuri streikoja, bet nav LIZDA biedri, šādu pabalstu no LIZDA nesaņems.

Uz jautājumu, kāds patlaban ir vidējais (no-līdz) atalgojums, ko izmaksā mūsu novada pedagogiem, uzrunātās amatpersonas neatbild. Izglītības pārvaldes vadītāja skaidro, ka pedagogu atalgojums ir noteikts 2016. gada 5. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi". Katra pedagoga atalgojums atkarīgs no noslodzes. Vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības pedagogu viena likme ir 30 stundas nedēļā, pirmsskolas izglītības pedagogu viena likme ir 40 stundas nedēļā. Arodorganizācijas priekšsēdētāja iesaka darba samaksas jautājumu skaidrot pie finanšu jomas speciālistiem. Atbildi uz jautājumu nesniedz arī Balvu Valsts ģimnāzijas direktore. No šīs skolas streikoja 38 pedagogi un 2 tehniskie darbinieki.

Inese Circene bilst, ka algu jautājums nav vienīgais, kādēļ pedagogi streikoja. "Ir ļoti daudz neatrisinātu un sasāpējušu problēmu, kas jārisina, tai skaitā projekts "Kompetenču pieeja mācību saturā", kas ļoti ir atstāts uz skolotāju pleciem. Skolotājiem ir jāvelta vairākas stundas sava laika, lai sagatavotos nākamās dienas mācību stundām, līdz ar to veidojas pārslodze," viņa saka.

Kā liecina oficiālā informācija, tad streikotāji ir guvuši rezultātus. Valdība no esošā budžeta, to pārdaļot, plāno pedagogu prasību izpildei atvēlēt vēl gandrīz 4,2 miljonus eiro, kas ir klāt jau tiem deviņiem miljoniem, ko valdība skolotāju algām vienojās piešķirt jau pirms tam. Tas nozīmē, ka finansējums ļaus atalgojumu celt visām pedagogu grupām, arī tiem skolotājiem, kuri jau šobrīd pelna vairāk par minimālo stundas likmi. Rasts finansējums arī atbalsta personālam, kas ir logopēdi, psihologi, sociālie speciālisti un administrācija. Darba samaksas paaugstinājums turpmāk būs visās 43 pašvaldībās.

Kur griezties, ja sajūt gāzes smaku

Briežuciema pagasta pārvaldes saimniecības pārzinis DAINIS KEIŠS sūdzas, ka no vecajām pazemes gāzes tvertnēm, kas atrodas pagasta centrā pie pašvaldības daudzdzīvokļu mājas, uzpušot vējam, jūtama gāzes smaka. Ko darīt?

Ja citur šīs pazemes tvertnes nobloķētas jau 90-to gadu sākumā un vieta nolīdzināta, tad Briežuciemā tas vēl joprojām nav izdarīts. Iespējams, tvertnēs vēl saglabājusies arī gāze, kas var radīt apdraudējumu apkārtējiem iedzīvotājiem. Ja šīs tvertnes atrodas uz pašvaldības zemes, tad risinājums, protams, jāmeklē pašvaldībai. "Vadugunij" izdevās noskaidrot, ka šo pakalpojumu sniedz uzņēmums "Latvijas propāna gāze". Tās tehniskais direktors RUSLANS JURGENSONS atbild, ka ir pazīstama situācija, ka PSRS laika gāzes tvertnes nepieciešams demontēt, jo tās traucē vai degradē vidi. "Mēs varam veikt šo komunikāciju demontāžu, ja zemes īpašnieks ar mums sazināsies sarunas turpināšanai," viņš informē. Vēlot veiksmi, ceram, ka šī situācija tiks atrisināta.

Melno punktu karte

Mūspusē – trīs gados pieci noslikušie

Noslīkst visā Latvijas teritorijā. Kā laikrakstu "Vaduguns" informēja biedrība "Peldēt droši", pēdējo trīs gadu laikā ugunsdzēsēji glābēji Balvu novadā izcēlušī piecus noslikušos piecās dažādās ūdenstilpēs. "Kartes mērķis ir parādīt kopainu un aicināt iedzīvotājiem visā Latvijā aizdomāties par drošas uzvedības noteikumiem, gan atpūšoties, gan dzīvojot ūdenstilpu tuvumā. Ar šo informāciju arī vēlamies apgāzt mītu, ka cilvēki noslikt tikai jūrā, kā arī uzsvērt, ka drošas uzvedības noteikumi jāievēro visiem un visā Latvijā," uzsver biedrība.

Biedrība "Peldēt droši" sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (VUGD) izstrādājusi attēlā redzamo nosliktānu melno punktu karti, kurā apkopoti dati par pēdējiem trīs gadiem. Analizējot nosliktānu vietas, var secināt, ka cilvēki ūdenstilpēs iet bojā visā valsts teritorijā.

Noslīkt var minūtes laikā

Kartē atzīmēti punkti par 316 gadījumiem, kur ugunsdzēsēji glābēji no 2020. līdz 2022. gadam no ūdenstilpes izcēlušī vienu vai vairākus bojāgājušos. Statistika liecina, ka gadā vidēji katru trešo dienu no ūdens tiek izcelts kāds noslikušais – 2020. gadā bija 122, 2021. gadā – 100, bet 2022. gadā – 94 noslikušie cilvēki. Savukārt šogad ugunsdzēsēji glābēji no ūdenstilpēm izcēlušī jau 42 mirušus cilvēkus. Vēl statistika liecina, ka pēdējo trīs gadu laikā 63% gadījumos VUGD strādājis lauku apvidū vai apdzīvotā teritorijā, 26% – republikas pilsētās, bet 11% – citās pilsētās. No visiem gadījumiem visvairāk nelaimes notikušas Rīgā – 16%. Krāslavas un Liepājas novados izcelti vienlīdz daudz bojāgājušo – 4%, bet nedaudz mazāk – 3% – Rēzeknes novadā. Visos citos novados šis procentuālais skaits ir mazāks. "Ikvienam ir svarīgi apzināties riskus, lai ārkārtas situācija nemaz nenotiktu un netiktu radīti apstākļi potenciālai nelaimei. Noslīkt var minūtes laikā, taču

pat visātrākie glābēji nevar tik ātri atbraukt. Vairs nebūs, ko izglābt, un nelaimē nonākušais pievienosies statistikai par no ūdenstilpēm izcēltajiem bojāgājušajiem. Aicinām ikvienu sabiedrības locekli ieklausīties drošības padomos un neizācināt likteni. Mūsu pieredze liecina, ka visbiežāk nelaime nemaz nenotiktu, ja vien būtu ievēroti drošības pamatnoteikumi – cilvēki nepeldētos alkohola reibumā vai vienatnē, nebūt pārgalvīgi, nelēktu nezināmās ūdenstilpēs, lietotu peldvestes un pieskatītu viens otru, īpaši bērnus," aicina VUGD priekšnieka vietnieks JĀNIS GRĪNBERGS.

Mīts par jūru neapstiprinās

Savukārt biedrības "Peldēt droši" dibinātāja ZANE GEMZE piebilst, – lielākais mīts, kas valda sabiedrībā, ir, ka visvairāk cilvēku noslikt jūrā. Tas gan neapstiprinās. "VUGD dati liecina, ka noslikt tur, kur dzīvo visvairāk cilvēku. Teju katrs dzīvojam ūdens tuvumā – dabīgas ūdenstilpes ir mums visapkārt. Īpašā kategorijā ir piemājas dīķi, kas kalpo ainaviskam skatam, bet cik droši tie ir mūsu bērniem? To izveides mērķis nav būt par peldvietu, taču neviens nav pasargāts no nejaušas iekrišanas ūdenī, jo īpaši bērni," satraukumu pauž Z. Gemze.

Drošības padomi

Lai mazinātu peldēšanās riskus, biedrība "Peldēt droši" un VUGD aicina:

- Norobežojiet piekļuvi bērniem piemājas ūdenstilpei, baseinam vai dekoratīvam dārza dizaina elementam, ja tajā ir ūdens.
- Nekad nepeldiet vienatnē. Neesiet pārdroši – neriskējiet!
- Izvēlieties drošu peldvietu, kur krasts ir lēzens un ar cietu pamatni, ūdens ir stāvošs vai ar minimālu straumi, peldvieta nav aizaugusi, tuvumā nav atvaru vai citu bīstamu vietu, tā ir viegli pieejama un tajā peldas arī citi cilvēki.
- Atrodieties pie jebkuras ūdenstilpes, vienmēr to vispirms izstaigājiet. Svarīgi saprast, kāda ir gultne, kur mainās dziļums, kādas ir straumes. Arī iepriekšējā vasarā iepazīta peldvieta vienmēr jāizpēta no jauna.
- Visdrošāk ir peldēties oficiālajās peldvietās – vietās, kuras tam ir īpaši izveidotas, labiekārtotas un tajās dežurē glābēji.
- Neleciet ūdenī no tramplīna, laipas, tilta vai krasta.
- Vizinoties ar laivu vai nodarbojoties ar ūdenssporta veidiem, velciet glābšanas vesti un pārliecinieties, ka tā ir pareizi uzvilka arī bērniem.
- Situācijā, kad redzat kādu nelaimē, zvaniet uz telefona numuru 112 un izvērtējiet savas spējas palīdzēt. Nereti noslikt gan slīcējs, gan glābējs!

Informē robežsardze

Izcina bronzas medaļu

Foto - no personīgā arhīva

Valsts robežsardzes koledžā Rēzeknē aizvaiditas Valsts robežsardzes čempionāta sacensības peldēšanā un dienesta trīscīņā, kurās sacentās robežsardzes teritoriālo pārvalžu un Valsts robežsardzes koledžas sportisti.

Sacensībās peldēšanā visi sportisti mērojās spēkiem simts metru distancē. Individuālajā vērtējumā labākie tika noskaidroti, ņemot vērā parādītos labākos rezultātus. Savukārt komandu vērtējumā ieskaitīja trīs labākos rezultātus no vīriešu grupas, vienu labāko no vīriešu – veterānu un sieviešu grupām. Rezultātā komandu konkurencē 1. vietu izcīnīja Daugavpils pārvalde, 2. vietu – Ludzas pārvalde, bet 3. vietā ierindojās Aviācijas pārvaldes komanda. Tikmēr individuālajā vērtējumā panākumus guva arī Viļakas pārvaldes pārstāve Evita Baraņņika, kura izcīnīja 3. vietu sieviešu – veterānu grupā.

Savukārt sacensības dienesta trīscīņā notika trīs disciplīnās – peldēšanā, vieglatlētikas krosā un ātršaušanā ar nemonificētu dienesta pistoli. Individuālajā vērtējumā uzvarētāji tika noteikti pēc labākajiem rezultātiem trīs disciplīnās, bet komandu vērtējumā ieskaitīja piecus labākos rezultātus trīs disciplīnās. Proti, trīs labākos vīriešu grupas rezultātus, vienu labāko vīriešu – veterānu un sieviešu grupas rezultātu. Komandu vērtējumā godalgoto 1. vietu izcīnīja Daugavpils pārvalde, 2. vietu – Rīgas pārvalde, bet 3. vietu – Ludzas pārvaldes komanda.

Informē ugunsdzēsēji

Deg māja

13. maijā pulksten 19.43 ugunsdzēsēji glābēji saņēma izsaukumu uz Susāju pagastu, kur dega vienstāva dzīvojamā māja 55 m² platībā. Pulksten 22.01 ugunsgrēks tika likvidēts.

Deg meža zemsedze, elektrolīnijas balsts un malka

14. maijā Šķilbēnu pagastā dega meža zemsedze 1500 m² platībā.

16. maijā ugunsdzēsēju glābēju palīdzība bija nepieciešama Tilžas pagastā, kur dega elektrolīnijas balsts 0,2 m² platībā.

17. maijā ugunsdzēsēji glābēji saņēma izsaukumu uz Balviem, kur dega šķūņa siena un malka 5 m² platībā.

Atgādinājums par ugunsnedrošo periodu

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests atkārtoti atgādina, ka Valsts meža dienests ar 1. maiju noteicis meža ugunsnedrošā perioda sākumu visā Latvijas teritorijā. Lidz ar to, uzturoties mežā, visiem iedzīvotājiem jāievēro ugunsdrošības prasības.

Lai samazinātu meža ugunsgrēka izcelšanās iespējas, noteikti vairāki būtiski aizliegumi un ierobežojumi, par kuru neievērošanu var piemērot administratīvo, civiltiesisko un arī kriminālatbildību. Valsts meža dienests arī organizē dežūras meža ugunsnovērošanas torņos. No šiem torņiem tiek novēroti meži, un, ja virs koku galotnēm var redzēt dūmus, tad ir iespējams noteikt, kurā vietā deg mežs. Ir svarīgi, lai dedzināšanas darbi, kas var radīt lielus dūmus, būtu saskaņoti ar administratīvajā teritorijā esošo tuvāko Valsts meža dienesta mežsaimniecību. Ja dedzināšanas darbi netiek saskaņoti, to radītie dūmi var maldināt ugunsnovērošanas torņa dežurantu, kā arī veicināt viltus trauksmes izsludināšanu.

Meža īpašniekiem jāparūpējas, lai meža ceļi un stigas būtu atbrīvotas no sagāztajiem kokiem un krūmiem, lai nepieciešamības gadījumā meža ugunsdzēsības automašīnām būtu iespējams brīvi pārvietoties. Tāpat meža īpašniekam jāzina, ka pēc meža ugunsgrēka likvidācijas veikta meža ugunsgrēka vietas uzraudzību ir īpašnieka pienākums.

Lappusi sagatavoja A. Ločmelis

Īsumā

Labākie un gudrākie lasa grāmatas!

11.maija rītā Balvu Centrālajā bibliotēkā pulcējās Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Skaļās lasīšanas reģionālā konkursa dalībnieki – labākie lasītāji, 5.klašu skolēni no Balvu sākumskolas, Tilžas pamatskolas un Tilžas bibliotēkas, Eglaines pamatskolas, Lazdukalna bibliotēkas un Viļakas Valsts ģimnāzijas. Katrs dalībnieks bija sagatavojis trīs minūšu garu uzstāšanos, kurā iepazīstināja ar sevi, savu grāmatu un ar aizrautību lasīja grāmatu fragmentus. Pasākuma dalībniekus iepriecināja bibliotēkas lasītājs un Balvu Mūzikas skolas audzēknis Hugo Ušackis ar saksofona spēli “Lakstīgala kroni pina” (skolotājs Arnis Graps) un aizkustinošu dziesmu “Zeme, zemīte” (skolotāja Sabīne Krilova). Savukārt Guntra Gibala, bibliotēkas lasītāja un Balvu Valsts ģimnāzijas teātra pulciņa dalībniece, ļāva ielūkoties Aspazijas dzejas pasaulē.

Lasītājus vērtēja kompetenta un pieredzējusi žūrija: Aija Dvinska, Ina Priedīte un Zaiga Lāpāne. Žūrijai bija grūts uzdevums: izvēlēties pašus labākos! Visi bija lieliski! Visi bija izcili!

Rezultāti:

1.vieta – Jānim Zaksam, Balvu sākumskolas 5.b klases skolēnam par I.Skrastiņas grāmatas “Kā iet pa skolu? Normāli” lasījumu.

2.vieta – Sofijai Paulai Timošenko, Balvu sākumskolas 5.a klases skolniecei par K.Olsones grāmatas “Atgadījums ar mistisko saldumu spoku” lasījumu.

3. vieta – Martai Pennerei, Balvu sākumskolas 5.d klases skolniecei par V.Belševicas grāmatas “Bille” lasījumu.

Žūrijas simpātijas balva tika piešķirta Elizai Šmuškovai, Balvu sākumskolas 5.b klases skolniecei par K.Olsones grāmatas “Stikla bērni” lasījumu.

Visi lasītāji saņēma saldās balviņas un diplomus, bet pirmo trīs vietu ieguvēji – Zvaigznes ABC dāvanu kartes, kuras dāvināja SIA “INVIK”, kas ļaus pašiem izvēlēties labāko grāmatu.

Balvu novadu pārstāvēt LNB Skaļās lasīšanas finālā septembrī dosies JĀNIS ZAKSS! Paldies visiem skolotājiem, bibliotekāriem, vecākiem, kuri atbalstīja un ieguldīja darbu, lai mums visiem kopā viss izdotos!

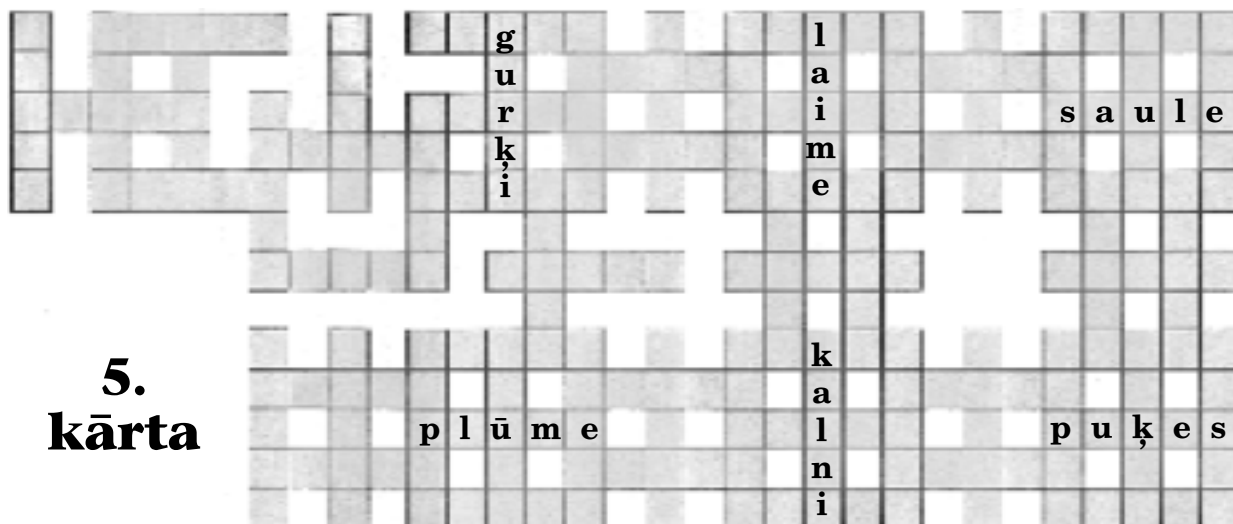
LNB Skaļās lasīšanas reģionālā konkursa kuratore
LIGITA PUŠPURE

Iespēju saņemt bezmaksas apdrošināšanas karti

Atsākoties aktīvai ceļošanas sezonai, Nacionālais veselības dienests (NVD) atgādina, ka bērniem un pieaugušajiem ir iespēja saņemt bezmaksas Eiropas veselības apdrošināšanas karti (EVAK), kas vajadzības gadījumā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, Islandē, Norvēģijā, Lihtenšteinā vai Šveicē nodrošinās nepieciešamās un neatliekamās medicīniskās palīdzības saņemšanu atbilstoši tādiem pašiem nosacījumiem un apjomam, kā tā tiek sniegta vietējiem iedzīvotājiem. Iedzīvotāji, kuriem jau ir EVAK, tiek aicināti pārliecināties par derīguma termiņu, kas ir norādīts uz apdrošināšanas kartes vai apskatāms E-veselības portāla sadaļā “Mans EVAK”. Ja derīguma termiņš ir beidzies, ieteicams laikus ieplānot EVAK atjaunošanu, jo vasaras mēnešos apdrošināšanas noformēšanai klātienē var būt nepieciešams ilgāks laiks. Apdrošināšanas karte tiek izsniegta uz trīs gadiem un tās saņemšanai nav vecuma ierobežojumu. Pērn ievērojami pieaugusi iedzīvotāju interese par iespēju saņemt EVAK. 2022.gadā izsniegta 146 843 apdrošināšanas kartes, kas ir gandrīz par 66 tūkstošiem vairāk nekā 2021.gadā. Tas skaidrojams ar Covid-19 pandēmijas mazināšanos, kuras rezultātā atkal pieauga iedzīvotāju interese par došanos ārpus Latvijas ar mērķi ceļot, apciemot ārzemēs dzīvojošos radniekus u.c.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

5. kārtā

Burka - kaiju - kaila - kaķis - kannā - kauja - kausu - kārba - klase - krata - kules - laiks - laiva - laukā - malka - marka - medus - metri - naiva - nauda - pakas - pasts - piens - pilis - plīvo - plūca - pupas - purns - rails - riepa - rievā - rinda - rītos - sacīt - saime - saput - sasit - savas - sāpes - segas - sekas - sekos - senas - sesto - sieva - silts - sista - skals - skate - skatē - skots - sleja - stars - stepe - stils - susla - svece - Talsi - taure - traka - trase - treks - trenē - Valka

Jūsu atbildes tiek gaidītas “Vaduguns” redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.jūnijam.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: L.Krilova, J.Pošeika, G.Amantovs (Balvi), I.Homko (Medņeva), A.Mičule (Tilža).

4.kārtā veiksmē uzmaidīja L.KRILOVAI no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzīgi ņemt personu apliecinājošu dokumentu).

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Svētēļi. Iesūtīja Pēteris no Tilžas.

Kāpsim augstāk? Iesūtīja Anna Leišavniece no Balviem.

Jauki dzīvot zemē šajā, kur vēl otru tādu rast! Iesūtīja Sarmīte Leišavniece no Kubuliem.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Aicina Latvijas Pasts

Sakārtojam pastkastītes un pieskatām mājas sargus

Latvijas Pasts aicina sakārtot pastkastītes un pieskatīt mājas sargus – šogad agresīvu suņu dēļ cietuši jau seši pastnieki.

Pastnieka pienākumu kvalitatīvu izpildi sūtījumu piegādē apgrūtina bojātas vai neesošas pastkastītes un arī klaiņojoši un saimnieku nepieskatīti suņi. *Latvijas Pasta* dati liecina, ka aptuveni 180 000 vietās 2023.gada maijā sūtījumu piegāde nav droša vai ir neiespējama pastkastītes trūkuma, tās tehnisku bojājumu vai citu iemeslu dēļ. Agresīvu suņu dēļ 2022.gadā cietuši pieci uzņēmuma darbinieki, bet 2023.gada pirmajos četros mēnešos fiksēti jau seši uzbrukumi. *Latvijas Pasts* aicina iedzīvotājus sakārtot pastkastītes un pieskatīt savus mājas sargus, lai pastnieki varētu nodrošināt sūtījumu atbilstošu piegādi.

Korekti funkcionējoša pastkastīte ir būtisks kvalitatīvas un ātras sūtījumu piegādes priekšnosacījums. *Latvijas Pasts* ir novērojis, ka pasta sūtījumu piegādi būtiski kavē un apgrūtina bojātas vai neesošas pastkastītes. To apliecina *Latvijas Pasta* adrešu reģistra statistika – no 1,24 miljoniem adrešu vairāk nekā 16 500 adresēs visā Latvijā ir tehniski bojātas, neatbilstoša izmēra vai nepareiza novietojuma pastkastītes, savukārt vairāk nekā 163 000 vietu fiksēta pastkastīšu neesamība.

Tāpēc *Latvijas Pasts* aicina visus klientus pārbaudīt savu pastkastīšu tehnisko stāvokli un veikt nepieciešamos pasākumus, lai pastkastītes sakārtotu un tās atbilstu savas pamatfunkcijas izpildei – sūtījumu drošai ievietošanai.

Neatbilstošs pastkastīšu stāvoklis vērojams gandrīz katrā apdzīvotajā vietā visā Latvijā. Lai gan šī problēma galvenokārt izplatīta pilsētās – daudzdzīvokļu mājās un pie privātmājām

– arī lauku teritoriju iedzīvotāji ne vienmēr ir parūpējušies par piemērotām pastkastītēm sev adresēto sūtījumu saņemšanai. Pastkastīšu trūkums vai to neatbilstība bieži tiek fiksēta arī dārkopības kooperatīvajās saimniecībās, kā arī juridisko personu un pat valsts iestāžu ēkās.

Latvijas Pasts atgādina, ka adresātiem, kuri savas pastkastītes nav novietojuši un noformējuši atbilstoši Ministru kabineta noteikumu nr.463 “*Par pasta pakalpojumu sniegšanas vietu, pasta tīkla piekļuves punktu, pastkastīšu punktu un pastkastīšu ierīkošanu, izvietošanu un noformēšanu, kā arī pārrobežu pasta sūtījumu apstrādes vietu ierīkošanu*” prasībām, pasta komersants korespondenci drīkst nepiegādāt, bet izsniegt pēc pieprasījuma pasta nodaļā. Saskaņā ar minētajiem Ministru kabineta noteikumiem pastkastītēm jābūt ierīkotām drošā vietā, kas brīvi pieejama pastniekam.

Vienlaikus pastnieka pienākumu izpildi apgrūtina arī brīvi klaiņojoši un saimnieku nepieskatīti suņi. Ja mājdzīvnieks ir agresīvs, tiek nopietni apdraudēta pastnieku veselība, bet attiecīgajā adresē dzīvojošie var nesaņemt sev adresētos sūtījumus, jo pasta darbiniekiem nav jāriskē ar savu veselību, mēģinot tos piegādāt nedrošā vidē.

Pastniekiem visbiežāk nākas saskarties šādām situācijām – četrkājainais mājas milulis ilgāku laiku atstāts ārā teritorijā bez uzraudzības, neļaujot piekļūt adresāta pastkastītei un ievietot tajā sūtījumus; saimnieki mājdzīvnieku piesien pārāk garā ķēdē, ļaujot aizsniegties līdz pastniekam; saimnieki mēdz atstāt suni pagalmā ar pārāk zemu žogu, kam tas var brīvi tikt pāri, vai arī pastkastīte tiek novietota tā, ka suns traucē un neļauj tajā ievietot korespondenci. Nereti pastkastītes tiek piestiprinātas žoga iekšpusē, kamēr pagalmā uzturas nikns

suns. Maldīgs ir arī suņu īpašnieku uzskats, ka tieši viņa suns ir draudzīgs un nekaitēs pastniekam, bet realitātē, tiklīdz svešinieks vēlas iekļūt tā teritorijā, suns var kļūt ļoti agresīvs.

Rūpējoties par pasta sūtījumu veiksmīgu un drošu piegādi, *Latvijas Pasts* aicina iedzīvotājus pievērst uzmanību sev piederošo pastkastīšu stāvoklim – lai tās nav bojātas, ir slēdzamas, lai uz tām ir skaidri saskatāma adrese, dzīvokļa numurs vai mājas nosaukums, uzvārds vai juridiskas personas nosaukums, lai pastkastīte atrodas pieejamā vietā un tās izmērs atbilst saņemamajiem sūtījumiem. Savukārt suņu saimniekus *Latvijas Pasta* darbinieki lūdz pieskatīt mājas četrkājainos sargus un nodrošināt nepieciešamos labturības pasākumus.

Daba ziedos

Ko darīt, ja parādās alerģijas simptomi

Šķiet, tik daudz zināms par sezonālajām alerģijām – kāpēc tās rodas un kā izvairīties – taču, kad sākas lielā pavasara ziedēšana un līdz ar to arī šķaudišana un acu asarošana, paliec viens pret vienu ar mokošajiem simptomiem un aktuāls kļūst jautājums: ko lai es daru tieši tagad?

“Pacienti ar smagām pārtikas un vielu alerģijām cieši sadarbojas ar saviem ārstiem un zina, kā rīkoties, taču tie, kam kā sniegs no skaidrām debesīm uz galvas uzkrīt sezonālās alerģijas simptomi, parasti vispirms steidzas uz aptieku,” stāsta farmaceite ĒRIKA PĒTERSONE. Farmaceite ir apkopojusi biežākos aptiekas apmeklētāju uzdotos jautājumus, taču, pirms ķeramies pie to apskatīšanas, uzsver trīs būtiskus soļus, kas jāveic pacientiem, kuriem jau ir ikgadēja pieredze ar sezonālajām alerģijām, tātad – jau ir nojausma, kurā brīdī tās neizbēgami rezultēsies mokošos simptomos.

Soli pa solim

1. Sāc savu ierasto, pārbaudīto un labi zināmo ārstēšanu jau laikus – pirms simptomu parādīšanās.

2. Visticamāk jau esi lietojis un arī tagad vari lietot kādu jaunākās paaudzes bezrecepšu antihistamīna līdzekli vienu, divas reizes dienā attiecīgajā laikā posmā, kad paredzama sezonālās alerģijas iespējamība (piemēram, sekojot līdzi putekšņu monitoringam).

3. Ādas un drēbju dekontaminācija (priekšmetu vai telpas atbrīvošana no kaitīgiem bioloģiskiem, ķīmiskiem vai radioaktīviem aģentiem) pēc atgriešanās no pastaigas patiešām darbojas. Atgriežoties mājās, noskalojies dušā un, ja iespējams, izmazgā apģērbu.

Domājot par medikamentu lietošanu, vienmēr ir vietā atgādinājums: konsultējies ar savu ārstu vai farmaceitu, jo īpaši, lai ņemtu vērā iespējamo zāļu mijiedarbību. Noteikti jākonsultējas arī, ja apsver medikamenta devas palielināšanu.

Biezāk uzdotie jautājumi

Kādus antihistamīna līdzekļus labāk lietot?

– Izmantojiet otrās jeb jaunākās paaudzes antihistamīna līdzekļus, kuru aktīvās vielas ir, piemēram, cetirizīns, loratadīns un kas ir pieejami bez receptes. Ja vien to nav ieteicis ārsts, nav nepieciešams lietot pirmās paaudzes antihistamīna līdzekļus, jo tie, iespējams, var nedarboties tik labi un tiem ir vairāk blakusparādību, piemēram, miegainība vai koncertēšanās grūtības.

Vai drīkst lietot 2. paaudzes antihistamīnu vairāk nekā vienu reizi dienā?

– Jā. Lai gan uz zāļu iepakojuma bieži ir rakstīts “24 stundu iedarbība”, zāļu iedarbībai ir tendence *atslābt*, proti, efekts mazinās pēc 12 stundām. Tādēļ, lai sezonālo alerģiju laikā kontrolētu simptomus, vairumam šo medikamentu ir pilnīgi droši lietot otru devu. Smagu alerģisku reakciju gadījumā ārsti pacientiem nereti rekomendē četras devas dienā dažu dienu periodā. Zāļu deva divas reizes dienā (un pat trīs reizes) ir pilnīgi pieļaujama smagāku simptomu kontrolei. Galu galā šis saasinājums, kā to liecina nosaukums, ir sezonāls, un, visticamāk, pēc dažām dienām vai nedēļas medikamentu lietošanu varēs pārtraukt vai pāriet uz mazāku devu. Ja lietojat citas zāles, noteikti konsultējieties ar ārstu vai farmaceitu. Tāpat informējiet, ja barojat bērnu ar krūti, jo ir ziņojumi, ka pretalerģijas līdzekļi var ietekmēt piena daudzumu.

Kad vajadzētu lietot deguna aerosolu?

– Šis ir labs jautājums, un brīnos, kālab pacieti to uzdod tik reti. Iepūšot aerosolu degunā, kad tas ir pilnīgi aizlikts vai arī izdalījumi no tā pil ar pilēšanu, rinīts rezultātu padara neefektīvu. It kā iepūšam zāles, bet pēc pāris minūtēm deguns ir jāizšņauc. Vai aerosolam bija laiks iedarboties? Droši vien nē. Vispareizāk pirms jebkura deguna aerosola lietošanas ir izšņaupt un izskalot degunu (varbūt vispirms tam iedzert antihistamīna līdzekli). Kad deguns ir atbrīvots, lietot deguna aerosolu.

Farmaceite atgādina, ka aerosola lietošana jāsāk nedēļu pirms alerģijas sezonas, jo dažiem deguna aerosoliem maksimāli efektīvs darbības laiks iestājas, lietojot to vienu, divas nedēļas. Tādā veidā organisms jau ir sagatavojies atvaīrīt alergēnus. Tāpēc tā vietā, lai gaidītu, kad gaiss būs putekšņu pilns, un parasti tas notiek aprīlī un maijā, saprātīga ir vienmērīga, uzturoša medikamenta vai medikamentu lietošana jau no marta vidus. Skalošanas līdzekļi, tai skaitā hipertensiskais jūras ūdens, arī ir noderīgi. Aptiekā nopērkami dažādi veidi un tos ir ļoti vēlams lietot pēc katras pastaigas, ne tikai rinīta laikā.

6 Pirms alerģijas sezonas sākuma lieto deguna aerosolu, savukārt, kad simptomi ir sākušies, lieto tikai to, par ko esi drošs, kas tas patiešām iedarbo-

Cik bieži drīkst lietot acu pilienus?

– Acu asarošana arī ir bieža sezonālās alerģijas izpausme. Lai mazinātu simptomātiku, lietojami azelastīna hidrohlorīda pretalerģijas pilieni. “Starp devām lietojot mitrinošus acu pilienus, tas var uzlabot pašajūtu un mazināt alergēnu iedarbību. Aptiekā iegādājami dažādu veidu acu mitrinātāji. Lietojot acu pilienus, jāpievērš uzmanību to derīguma termiņam pēc atvēršanas (nereti acu pilienus var lietot 1-3 mēnešus pēc atvēršanas). Ja esat kontaktlēcu lietotājs, būs jāpiemeklē acu pilieni, ko drīkst izmantot kopā ar kontaktlēcām.

Vai pēc atgriešanās mājās ir svarīgi iet dušā?

– Kad kādu laiku esi atradies ārā, ziedputekšņi ir nosēdušies uz ķermeņa ādas, matiem un apģērbā. Ja no tiem neatbrīvosies, ieejot telpā, acis, mute un deguns būs alergēniem pakļauti. Tātad, jo rūpīgāk ir iespējams atbrīvoties no iekšējās ienestajiem ziedputekšņiem, jo labāk. Tas attiecas arī uz mājdzīvniekiem – arī viņi pārnēsā alergēnus.

Vai imūnterapija darbojas?

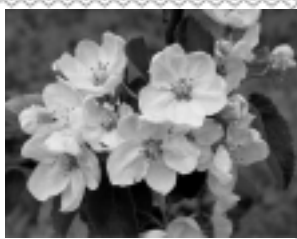
– Jā, un daudzi cilvēki tiek izārstēti no alerģijām pēc tam, kad ir saņēmuši imūnterapiju. Imūnterapijas ievades veidi ir dažādi – subkutānas injekcijas, zemmēles pilieni, tablešu forma.

Tiem, kuri ar bažām sagaida pavasari un koku ziedēšanas laiku, farmaceite Ērika Pētersone iesaka konsultēties ar ārstu par šādas terapijas iespēju.

Apsveikumi

Tavi gadi kā ābeles baltas,
Tavi gadi kā vīgriezes zied,
Ar vēja spārniem aizsteidzas dienas,
Kā gājputni projām tās iet.
Jel apstājies brīdi piekalnē zaļā,
Kur vasarās baltas madaras zied,
Saber savus gadus pīpeņu kausā,
Lai no Tevis tie neaiziet!

Sirsniņi sveicam **Līviju Leonovu** skaistajā dzīves jubilejā! Vēlam veselību, izturību un dzīvesprieku turpmākajiem gadiem!

Lidija, Maruta, Ilonas ģimene

Lai gados nākamās iet garām visas bēdas,
Lai dziesma skanīga caur sniega vāliem brien.
Lai atmiņās un sirdī paliek skaistā pēdas,
Kad dzīve dienas gadu kūļos sien.

Līvijai Leonovai mīļi sveiceni jubilejā!

Māsa Velta, meitas Lienīte ar ģimeni, Jolanta, Rio, Guntars ar ģimeni

Tavas dzīves rožu dārzā deviņdesmit gadi
zied,

Nemanot tie mūža dienām pieskaras un
projām iet.

Nežēlo, kas iet, lai aiziet, gaidi tos, kas tālāk
nāks,

Priecājies, ka jauni ziedi Tavā dzīves dārzā plauks.

Sveicam **Valentīnu Sirmo!**

Vēlam stipru veselību, izturību, sagaidot 100!

Apiņu ģimene Druveniekos

Laika pulkstens stundas sit,
Sirds skaistākās stundas skaita.
Un atkal viens gads savu ceļu rit,
Pret sauli ved cilvēka gaita.

Arnold Zizlān, mīļi sveicam jubilejā!

Māsa Velta, Lienīte ar ģimeni, Jolanta, Rio, Guntars ar ģimeni

Piedāvā darbu

Darbs brīvdienās uz vasaras sezonu
– PAVĀRS un AUKLĪTE. Kubuli.
Tālr. 20031204.

Kur mācīties?

“95” kods Balvos – brīvdien
grupas. Ar 2.jūniju katrā mēneša
pirmajā piektdienā.
Tālr. 29105480.

Līdzjūtības

Pār mani izdzīst cīruļdziesma,
Ziedošs ābeles un ķirša zars,
Izdzīst diena, izdzīst saules

liesma,

Un ar tumsu sastopas mans gars.

(J.Grots)

Skumju brīdī esam kopā un izsakām
klusu un patiesu līdzjūtību **Reginai
Dundurei,** dēlu **ALDI** zemes klēpī
guldot.

Viljaka Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Kā putni aiziet dusēt

Gar vakara debess malu,

Tā aiziet mūsu mīļie

Uz kluso mūžības salu. (K.Skalbe)

Mūsu patiesa un klusa līdzjūtība
sāpju brīdī **Ilzei Aleksandrovai,**
MĀMIŅU Dieva valstībā pavadot.
Skaidrite, Vija, Maruta, Vija

Līdzjūtības

Košu ziedu, dziesmu klusu,

Nav ko citu dāvināt.

Vieglas smiltis, saldu dusu

Kapu kalnā, māmuliņ.

(M.Kempe)

Skumju un atvadu brīdī izsakām

līdzjūtību **Ilzei Aleksandrovai,**

Emeritai Striķei un piederīgajiem,

no **MĀMIŅAS** uz mūžu atvadoties.

Loči, Gusti, Andris P.,

Skaidrite, Anna

Saņem silti, Zemes māte,

Manu mīļu māmuliņu,

leliec viegli savā klēpī

Sagurušo augumiņ.

Skumju brīdī izsakām visdziļāko

līdzjūtību **Emeritai un tuviniekiem,**

māmiņu **ANNU GLĀUDU** mūžības

ceļā pavadot.

Tilžas pagasta pārvaldes kolektīvs

Klusiem soliem māmuliņa,

Mūža durvis aizvērusi,

Ne vārdiņa nebildusi,

Skumjas sirdī atstājusi.

(V.Kokle-Liviņa)

Esam kopā un izsakām visdziļāko

līdzjūtību **Emeritai, MĀMIŅU**

mūžības ceļā pavadot.

Vija, Lolita, Ligita, Renāte

Dažādi

Kāpurķēžu universālā
ekskavatora pakalpojumi.
Zāgē, izved cirsma, apaugumus.
Tālr. 28608343.

Urbj akas. lerok, savieno
ūdensvadus mājā, kanalizāciju.
Tālr. 25685918.

Bioloģiskais lauksaimnieks vēlas
nomāt zemi. Tālr. 22048966.

Plauj piemājas zālājus.
Tālr. 29165808.

Piedāvā smilti, granti, šķembas,
melnzemi. Remontē piebraucamos
ceļus. Tālr. 25685918.

Dāvina gadu vecu, maza auguma
TAKSĪTI. Tālr. 26539205.

Pārdod

Z/S “Uzgava” pārdod pārtikas
kartupeļus - 0,40 EUR/kg,
lopbarībai – 0,10 EUR/kg, graudus.
Tālr. 29432655.

Skaldīta malka. Cena
40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausa.
Tālr. 25543700.

Pārdod grūsnu, brūnu teli.
Atnesīsies jūnija beigās, EUR 950.
Tālr. 26527997.

Pārdod labu, skaldītu malku.
Ātra piegāde. Tālr. 26425960.

Pārdod skaldītu malku pēc jūsu
izmēriem. Tālr. 26314341.

Skaldīta malka ar piegādi,
4,5 m³ – EUR 300. Tālr. 29418841.

Pārdod skaldītu malku,
40 EUR/berkubs. Tālr. 26550272.

Pārdod kūtsmēslus.
Tālr. 26431999.

Pārdod organisko mēslojumu (vistu
mēslu granulās). Veiktas analīzes,
labs mēslojums bioloģiskajām
saimniecībām. Iepakojums BIG BAG
(1 tonna) – EUR 250. Iespējama
piegāde. Tālr. 27756117.

Pārdod vieglās automašīnas piekabi
(2,10 x1,10m), mazlietota, EUR 630.
Tālr. 29140680.

Pārdod akumulatora lādētāju;
3-fāzu metināšanas aparātu;
zāģi *Jonsered*; kokapstrādes
darbgaldus. Lietoti. Tālr. 26394292.

Latvijā audzēta cūkgaļa. Ar piegādi.
Tālr. 26326705.

Pērk

**IEPĒRK
MAJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspartrade.lv

Z.s “Strautiņi”
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. **29411033.**

Pērku mežu, lauksaimniecības
zemi. Tālr. 29386009.

Pērk dzīvokli, zemi, māju, mežu
jebkādā stāvoklī. Samaksa
nekavējoties. Iespējams ar
parādiem, irniekiem,
daļām un citiem aprūtinājumiem.
Tālr. 26905430.

SIA “JS Forest Latvia” par
augstām cenām pērk ipašumus,
cirsma, apaugumus un
lauksaimniecības zemes.
Izvērtējam vienas darba dienas
laikā. Apmaksa darījuma dienā.
Strādājam gan ar fiziskām, gan
juridiskām personām.
Telefons 29426656.
Zvanīt jebkurā laikā!

Informācija par izlaidumiem Balvu novada izglītības iestādēs 2022./2023. m.g.

Bērzpils pamatskolā

* 22.jūnijā plkst. 17.00.

Eglaines pamatskolā

* 16.jūnijā plkst. 19.00 9.klases izlaidums (Lazdukalna saietu namā).

Stacijas pamatskolā

* 22.jūnijā plkst. 16.00.

Tilžas pamatskolā

* 16.jūnijā plkst. 19.00 9.klases izlaidums (Tilžas pamatskolas aktu
zālē).

Viduču pamatskolā

* 22.jūnijā plkst. 14.00 9.klases izlaidums (Žīguru skolas telpās);

* 22.jūnijā plkst. 19.00 9.klases izlaidums (Medņevas tautas namā)

Baltinavas vidusskolā

* 17.jūnijā plkst. 18.00 12.klases izlaidums (skolas aktu zālē);

* 22.jūnijā plkst. 19.00 9.klases izlaidums (skolas aktu zālē).

Rekavas vidusskolā

* 10.jūnijā plkst. 19.00 9. un 12.klases izlaidums.

Rugāju vidusskolā

* 23.jūnijā plkst. 15.00 9.klases izlaidums;

* 23.jūnijā plkst. 19.00 12.klases izlaidums.

Balvu Valsts ģimnāzijā

* 16.jūnijā plkst. 18.00 9.klašu izlaidums;

* 17.jūnijā plkst. 17.00 12.klašu izlaidums.

Viljaka Valsts ģimnāzijā

* 17.jūnijā plkst. 15.00 9. klases izlaidums;

* 17.jūnijā plkst. 18.00 12.klases izlaidums.

Balvu Profesionālajā un vispārīgizglītojošajā vidusskolā

* 10.jūnijā plkst. 17.00 9.klašu izlaidums;

* 17.jūnijā plkst. 19.00 12.klašu izlaidums;

* 30.jūnijā plkst. 16.00 K4-4.kursa izlaidums.

Baltinavas Mūzikas un mākslas skolā

* 2.jūnijā plkst. 18.00.

Balvu Mākslas skolā

* 9.jūnijā plkst. 17.00.

Viljaka Mūzikas un mākslas skolā

* 9.jūnijā plkst. 18.00.

Balvu Sporta skolā

* 25.augustā plkst. 15.00.

**Pārliecinies, vai
abonēji
Vaduguni!**

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA “BALVU VADUGUNS”
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S.SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva
T. **64507018**
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
Z.LOGINA - T. 29203754; I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA “Balvu Vaduguns”,
R.KACĒNS
Iespīests SIA “Latgales
Druka”, Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2295